

Medlemslagene

Rapport fra Organisasjonsutvalget – organisasjonsmessig behandling

Organisasjonsutvalgets rapport ble lagt fram for Landsstyret den 21. januar d.å., innenfor den fastsatte tidsfristen. Rapporten er enstemmig på alle punkt.

Landsstyret vedtok å sende utvalgsrapporten til organisasjonsmessig behandling med tidsfrist 20. september 2015.

Rapporten fra Organisasjonsutvalget oversendes herved.

Det gjøres spesielt oppmerksom på rapportens pkt. 7.4 Gyldig medlemskap. Arbeidsgrupperapporten som det henvises til i dette punktet, følger vedlagt.

Til informasjon vedlegges også saksframlegget til Landsstyret den 21. dm.

Takk for alle bidrag og lykke til med videre behandling!

Mvh

Jan Skjærvø

Vedlegg til rapporten:

1. Rapport datert 22.10.13 fra arbeidsgruppe om gyldig medlemskap
2. Saksframlegget til Landsstyret 21.01.15

RAPPORT
FRA
ORGANISASJONSUTVALGET

Ferdigstilt 14. januar 2015

Innholdsfortegnelse	Side
1.0 Bakgrunn for utvalget	3
2.0 Mandat og sammensetning	3
3.0 Organisering av arbeidet	5
4.0 Kort historikk og dagens organisasjonssystem	7
4.1 Generelt	7
4.2 Organisasjonsstruktur	7
4.3 Økonomi og finansiering	11
4.4 Tarifforganisering	16
4.5 Samfunnskontakt og informasjon	18
5.0 Vurderinger om utfordringer og framtid utvikling	20
5.1 Forventet utvikling	20
5.2 Strategiske vurderinger	21
5.3 Prioriterte saksområder	22
5.4 Tariffsystemet	22
5.5 Kommunikasjonsstrategi	22
5.6 Finansieringsgrunnlaget de neste 5 til 10 årene	23
6.0 Vurderinger av alternative løsninger	24
6.1 Generelt om Norges Fiskarlags framtidsrolle	24
6.2 Vurdering av organisasjonsledd	24
6.3 Alternative organisasjonsmodeller, styringsstruktur og økonomi	25
6.4 Finansiering og inntektsfordeling	28
6.5 Færre trekk på seddel	30
6.6 Trekk av personlig kontingent gjennom rederiene	31
6.7 Gyldig medlemskap	31
7.0 Utvalgets konklusjoner	32
7.1 Generelt om forutsetningene	32
7.2 Organisasjonsstruktur	32
7.3 Finansiering og inntektsfordeling	33
7.4 Gyldig medlemskap	33
7.5 Norges Fiskarlags formålsparagraf	34
7.6 Trekk av personlig kontingent	34
7.7 Tarifforganisering	34
7.8 Samfunnskontakt og informasjon	34
7.9 Organisasjonen arbeidsområder og arbeidsform	34
7.10 Skolering av tillitsmenn	35
7.11 Organisasjons lokalisering	36

1.0 BAKGRUNN FOR UTVALGET

Landsmøtet 2013 fattet vedtak om å nedsette et nytt organisasjonsutvalg. Dette ble gjort som en følge av at det/de utvalg som hadde vært i arbeid i forkant av Landsmøtet, ikke hadde løst oppgaven på en måte som tilfredstilte Landsmøtets forventninger. I landsmøtevedtakets pkt. 1.1 heter det bl.a. følgende:

«Landsmøtet viser til at utvalgsinnstillingen har vært ut på høring i medlemslagene, og konstaterer at tilbakemeldingene i høringssvarene varierer i form, fra generell tilslutning til kritikk for at utvalget har beveget seg utenfor mandatet, til at utvalget ikke har gått grundig nok inn på problemstillinger som lå nedfelt i mandatet.

Landsmøtet pålegger Landsstyret umiddelbart etter Landsmøtet 2013 å oppnevne et bredt sammensatt utvalg, som med bakgrunn i de synspunkt som er fremmet i den organisasjonsmessige behandling av utvalgsinnstillingen, om på nytt å utrede hele sakskomplekset. Utvalget må få i mandat å utrede og presentere de endringer som har skjedd i organisasjonen, økonomien og fordelingen. Utvalget må utrede alternative forslag til organisasjonsmodeller, finansiering og fordeling, gyldig medlemskap, strukturen i medlemslagene, organisering av sentraladministrasjon, tarifforganisering og representasjon.»

2.0 MANDAT OG SAMMENSETNING

Landsstyret vedtok mandat og sammensetning av utvalget i januar 2014:

«I henhold til Landsmøtevedtak 7/13 pkt. 1.1 oppnevner Landsstyret et utvalg med formål å gjennomgå hele Norges Fiskarlags organisasjonsstruktur med sikte på å finne fram til den måten å organisere fiskerne og fiskeflåten som er best mulig tilpasset dagens og morgendagens utfordringer.

Utvalget må utrede de endringer som har skjedd i alle sentrale forutsetninger for organisasjonens virksomhet, både samfunnsmessig og næringsmessig.

På denne bakgrunn må utvalget presentere en vurdering av hvilke sentrale oppgaver og utfordringer fiskerne og fiskeflåten vil stå overfor i tiden framover, og hvilke alternative organisasjonsløsninger utvalget anser som mest egnet til å møte disse utfordringene.

I dette arbeidet inngår også behandling av de spesifikke utfordringene som er nedfelt i det nevnte landsmøtevedtak om å:

«utrede og presentere de endringer som har skjedd i organisasjonen, økonomien og fordelingen. Utvalget må utrede alternative forslag til organisasjonsmodeller, finansiering og fordeling, gyldig medlemskap, strukturen i medlemslagene, organisering av sentraladministrasjonen, tarifforganisering og representasjon.»

Tidsplan/prosess

- a. Utvalget skal være ferdig med sitt arbeid ved utløpet av året 2014, og avgir sin innstilling til Landsstyret

- b. Landsstyret sender saken ut til organisasjonsmessig behandling med frist slik at saken kan behandles på nytt i Landsstyret i god tid før Landsmøtet 2015

Til å utføre utvalgsarbeidet oppnevnes et organisasjonsutvalg bestående av:

Fiskarlaget Nord v/leder eller nestleder
Nordland Fylkes Fiskarlag v/leder eller nestleder
Fiskarlaget Midt-Norge v/leder eller nestleder
Møre og Romsdal Fiskarlag v/leder eller nestleder
Sogn og Fjordane Fiskarlag v/leder Jarl Magne Silden
Fiskarlaget Vest v/leder eller nestleder
Fiskerlaget Sør v/leder eller nestleder
Fiskebåt v/leder Tore Roaldsnes
Sør-Norges Notfiskarlag v/leder eller nestleder

Mannskapsseksjonen v/leder eller nestleder
Båteierseksjonen v/leder eller nestleder

Leder eller nestleder i de respektive medlemslagene og seksjonene er varamedlem til utvalget.

Seksjonene tiltrer utvalget når tarifforganiseringen skal drøftes/behandles.

Medlemslagene og tariffseksjonene bærer alle kostnader for hvert sitt medlem knyttet til utvalgsarbeidet.

En representant for de ansatte tiltrer utvalget.

Jarl Magne Silden oppnevnes som utvalgets leder, og Tore Roaldsnes som nestleder.

Jan Skjærvø oppnevnes som sekretariatsansvarlig».

Utvalget fikk slik sammensetning

<u>Lag</u>	<u>Medlem</u>	<u>Varamedlem</u>
Fiskarlaget Nord	Sigvald Bermtsen	Lars-Jøran Wickstrøm
Nordland Fylkes Fiskarlag	Hilmar Olav Sivertsen	Jan Fredriksen
Fiskarlaget Midt-Norge	Gunnar Johansen	Egil Berge
Møre og Romsdal Fiskarlag	Per Jan Kvalsvik	Leif Egil Grytten
Fiskebåt	Tore Roaldsnes	Geir Lundberg
Sogn og Fjordane Fiskarlag	Jarl-Magne Silden	Kristian Korneliussen
Fiskarlaget Vest	Kåre Heggebø	Mons Eivind Troland

Sør-Norges Notfiskarlag	Tore Hillersøy	Arild Sekkingstad
Fiskerlaget Sør	Frode Christiansen	
Mannskapsseksjonen	Harald Linchausen	Ken-Ivan Pettersen
Båteierseksjonen	Geir Skogheim	Henning Olaf Iversen
Fiskarorg. Funksjonærforening	Knut Eriksen	Jan Henrik Sandberg

3.0 ORGANISERING AV ARBEIDET

Arbeidet er delt inn i fire fagområder med hvert sitt mandat. Det er oppnevnt en arbeidsgruppe innen hvert fagområde:

Fagområde Organisasjonsstruktur

Mandat

- Beskrive dagens organisasjonsstruktur
 - Vurdere sterke sider
 - Vurdere svake sider
 - Foreslå tiltak for å
 - øke engasjementet blant medlemmene
 - styrke medlemsopplutningen
 - øke slagkraften til organisasjonen
- Sannsynliggjøre utvikling i næringa de nærmeste 5 – 10 årene
- Foreslå alternativ organisasjonsstruktur som kan
 - Møte de nye utfordringene på en best mulig måte
 - Skape mest mulig engasjement blant medlemmene
 - Styrke medlemsopplutningen blant personlige medlemmer og båteiere
 - Øke organisasjonens slagkraft
- Det må tas hensyn til selskapseide fartøy som medlemsfartøy i Norges Fiskarlag
- Vurdere behovet for, og foreslå eventuelle endringer i beslutningsapparatet og i representasjon i besluttende organer

Sammensetning av arbeidsgruppen

- Joakim Martinsen (leder)
- Knut Eriksen
- Ivar Sagen
- Janita Arhaug
- Britt Sæle Instebø
- Paul Gustav Remøy

Fagområde Økonomi og finansiering

Mandat

- Foreta en gjennomgang av utviklingen i førstehåndsomsetningen de siste 5 årene, og gi en vurdering av sannsynlig utvikling i finansieringsgrunnlaget for organisasjonen de nærmeste 5 – 10 årene.
- Dagens system
 - Vurdere dagens finansieringsmodell, og foreslå eventuelle endringer i denne.
 - Vurdere dagens fordelingsmodell
- Foreslå
 - alternativ finansieringsmodell
 - alternativ fordeling av inntekter innad i organisasjonen
- Det må tas hensyn til hvilke kontingenter som skal være betalt for å oppfylle kravet til gyldig medlemskap

Finansieringsmodell og inntektsfordeling avhenger av hvilken organisasjonsmodell som velges, og arbeidet henger nært sammen med arbeidsgruppen som skal vurdere organisasjonsstrukturen.

Sammensetning av arbeidsgruppen

- Erling Holmeset jr., leder
- Audun Maråk
- Steinar Jonassen
- Ole Morten Sorthe
- Jarl-Magne Silden
- Sigvald Berntsen

Fagområde Tarifforganisering

Mandat

- Gjennomgå å beskrive dagens tariffsystem i fiskeflåten
 - Gi en kort beskrivelse av dagens tariffsystem
 - Gi en kort beskrivelse av tariffsystemets utvikling de senere år
 - Poengtere sterke og svake sider
- Fremme forslag til framtidsrettet tariffsystem/tariffløsning for fiskeflåten

Sammensetning

- Bjørn Kvello, leder
- Sturla Roald
- Marianne Sandstad
- Trygve Bjømerem
- Geir Kroknes
- Audun Stautland

Fagområde Samfunnskontakt og intern informasjon

Mandat

- Utarbeide en langsiktig plan for gjennomføring av
 - Utadrettet informasjon
 - Intern informasjon
- Utarbeide en plan for god kommunikasjon mellom Norges Fiskarlag og «verden omkring»

Sammensetning

- Jan-Erik Indrestrand, leder
- Oddbjørn Skarbøvik
- Øyvind Tverå
- Jan Henrik Sandberg
- Oddmund Kvalheim
- Laila Alendal
- Cecilia Rockwell

4.0 KORT HISTORIKK OM DAGENS ORGANISASJONSSYSTEM

4.1 Generelt

På slutten av 1800 - tallet var det først og fremst de såkalte «Fiskeriselskapene» som ivaretok fiskerienes interesser. De som styrte disse selskapene var først og fremst handels- og embetsmenn. Først helt på slutten av 1890 - tallet ble de første lokale fiskarlag stiftet og disse begynte etter hvert å bli aktive i fiskeriselskapene. Ørland og omegn fiskeri- og sømandsforening i Sør-Trøndelag var det første lokale fiskarlaget og ble stiftet i 1896. Etter hvert gikk disse fiskeriselskapene over til å bli fagorganisasjoner for fiskerne og flere av disse ble ordinære fylkesfiskarlag.

I Nord- Norge var den faglige organiseringen av fiskerne sterkt knyttet til framveksten av arbeiderbevegelsen. Nord-Norges Fiskarforbund blir betraktet som den første større faglige organisering av fiskere i Norge. Da Norges Fiskarlag ble dannet i 1926, ble det enighet om at det skulle være 3 fylkeslag nordpå. Dette førte til at det ikke lenger var behov for Nord-Norges Fiskarforbund.

4.2 Organisasjonsstruktur

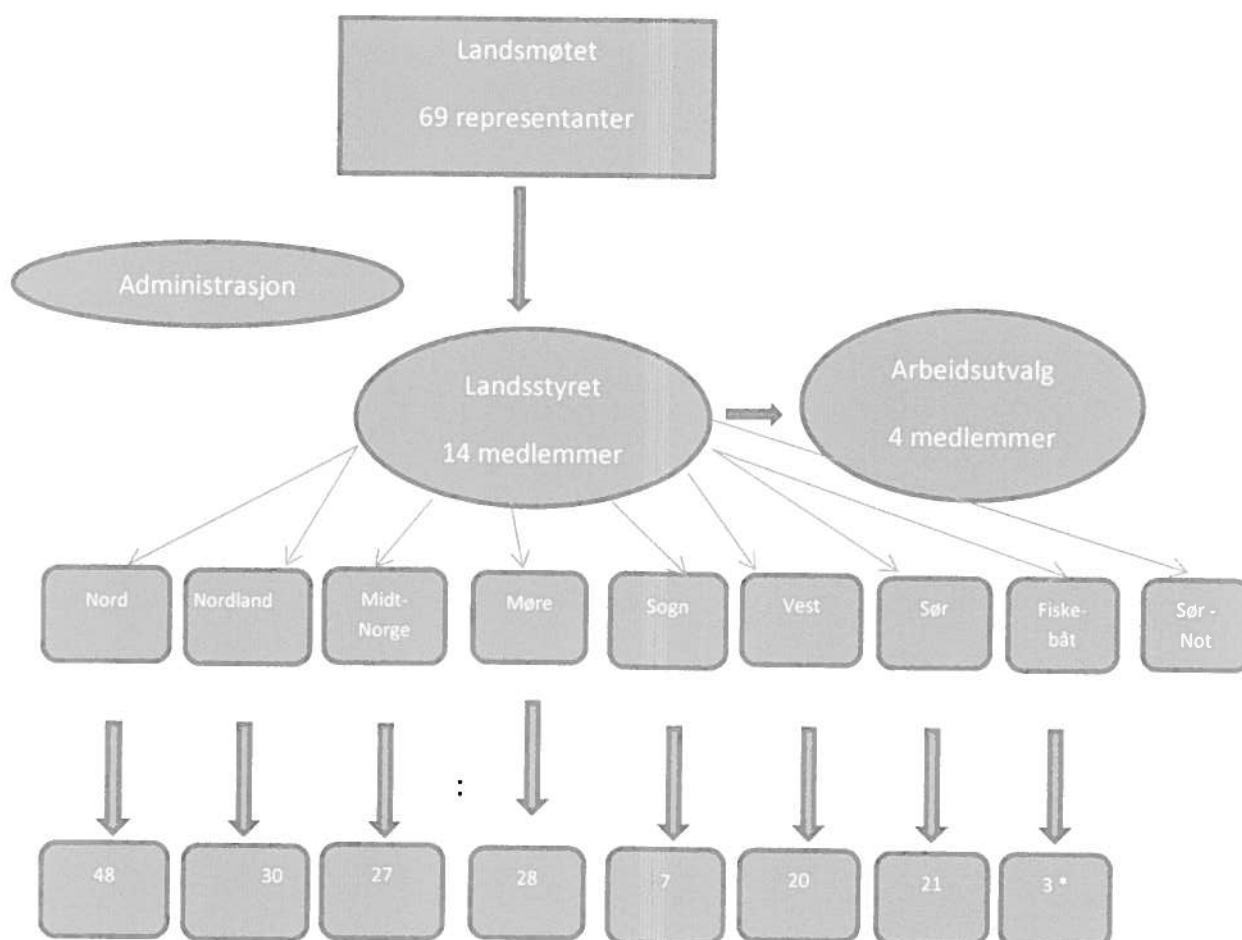
Alle tidligere organisasjonsutvalg har pekt på behovet for rasjonalisering av organisasjonsstrukturen, men har også konkludert med at hovedmønsteret med lokallag, regionlag/gruppeorganisasjoner, og «paraplyen» Norges Fiskarlag skal bestå.

Noen trender de siste 15 – 20 årene:

- Lokallag er slått sammen som konsekvens av sentralisering av bosetningen langs kysten, bedre kommunikasjoner, og nedgang i antall fiskere og antall fiskefartøy.
- Antall medlemslag i Norges Fiskarlag er redusert fra 17 til 9. Bakgrunnen for sammenslåingene er delvis dårlig økonomi i lagene, og delvis behovet for mer rasjonell bruk av tilgjengelige ressurser.
- Medlemslagenes representasjon i styrende organ er av flere utvalg blitt foreslått redusert. Disse forslag er stort sett fulgt opp, og antall representanter i Landsstyret er redusert fra 21 til 14 medlemmer.
- Representasjonen på Landsmøtet er redusert fra 72 til 69 delegater.

Det er flere grunner til at forslagene fra tidligere organisasjonsutvalg i liten grad har blitt fulgt. Frykten for å miste innflytelse, endring av balansen mellom grupper og regioner er sentralt.

Dagens organisasjonsstruktur:

Medlemslag	Lokallag	Betalende medlemmer	Fri medlemmer	Totalt	Ansatte
Fiskarlaget Nord	46	499	583	1082	3
Nordland Fylkesfiskarlag	33	566	528	1094	3
Fiskarlaget Midt-Norge	19	222	186	408	1
Møre og Romsdal Fiskarlag	22	358	331	689	2
Sogn og Fjordane Fiskarlag	7	182	125	307	1
Fiskarlaget Vest (SNN)	17	368	263	631	1
Fiskarlaget Sør	19	286	201	487	1
Fiskebåt	3 regionlag				10
Norges Fiskarlag					18
Båteierseksjonen					2
Mannskapsseksjonen					2
Totalt	156	2481	2217	4698	44

Sør-Norges Notfiskarlag (SNN) er en gruppeorganisasjon for notflåten fra Stad til Svenskegrensen. SNN er organisert med direktelemskap, og man må være medlem i Norges Fiskarlag for å kunne være med i SNN.

Fiskebåt ble medlemslag i Norges Fiskarlag som gruppeorganisasjon i perioden 1971-1977.

Fiskarlagets sterke sider

Med sterke sider menes positive egenskaper, noe organisasjonen er god til og som kan gi trygghet internt i organisasjonen i forhold til måloppnåelse.

I forhold til å vurdere de sterke sidene legges formålsparagrafen til grunn:

«Å samle landets fiskere i en organisasjon for å oppnå enhet og kraft i arbeidet med å fremme fiskernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser»

- Fiskarlagets sterkeste side, er at laget organiserer de ulike særinteressene i fangstleddet under en felles paraply, og bidrar til å finne omforente løsninger på helt sentrale områder i fiskernes hverdag. De omforente løsningene gjør at laget får stor politisk innflytelse, særlig innenfor fordeling og regulering av fiskebestandene.
- Norges Fiskarlag har en lang og stolt historie å vise til. Laget ble etablert i 1926, og har siden den tid vært den fremste premissgiveren i fiskeripolitikken. Fiskarlagets tradisjoner og erfaring er en viktig brikke for å finne de gode løsningene for morgendagens utfordringer.

- Norges Fiskarlag er den klart største fiskerierorganisasjonen i Norge. Laget organiserer alt fra de aller minste fartøyene til de aller største fartøyene. Det er med på å gi laget solid kompetanse innen det å føre forhandlinger og inngå kompromiss. Lagets størrelse, medlemsmasse og kompetanse gir organisasjonen et stort nettverk og stor politisk innflytelse, særlig i fiskeripolitikken.
- Fiskarlagets administrasjon, lokalt og sentralt, bistår medlemmene med store og små saker på et faglig høyt nivå. Det er med på å gi organisasjonen innflytelse.
- Fiskarlagets oppbygging danner grunnlag for demokratiske beslutningsprosesser.
- Norges Fiskarlag jobber for ordnede arbeidsforhold i fiskeflåten. Det er viktig for rekruttering, omdømme og den generelle utviklingen av fiskeflåten. Båteierseksjonen og Mannskapsseksjonen har tariffavtale og jobber for respektive interesser.

Fiskarlagets svake sider

Med svake sider menes negative egenskaper, noe organisasjonen ikke er god til og som kan føre til lav oppslutning og dårlig måloppnåelse:

- Fiskarlaget har en oppbygging med mange lokallag og mange fylkeslag med dertil mange tillitsvalgte og egen administrasjon innebærer høye driftskostnader. Dette i kombinasjon med færre medlemmer og varierende fangstverdi gjør at organisasjonen har en utfordrende økonomi.
- Fiskarlaget har for dårlig oppslutning blant landets fiskere.
- Medlemslagene er selvstendige enheter. Det gjør det vanskelig å utnytte den samlede arbeidskraften og kompetansen på en god måte. Dagens organisering innebærer mye dobbeltarbeid og for lite samhandling mellom ulike deler av systemet.
- Lokallagene som etter intensjonen skal være fundamentet i organisasjonen, fungerer bare delvis. Det er en stor utfordring at det ikke er samsvar mellom modellen slik den er beskrevet i Fiskarlagets lover, og slik organisasjonen fungerer i praksis.
- Beslutningsprosessene i Norges Fiskarlag fører til treg saksgang, og at andre kan være raskere på banen får større oppmerksomhet
- Norges Fiskarlag er ikke nok profilert og til stede i moderne medier for å få tilstrekkelig oppmerksomhet hos medlemmer, potensielle medlemmer eller hos sentrale beslutningstakerne.

4.2 Økonomi og finansiering

Med finansieringsgrunnlaget menes den finansieringsmodellen som første gang ble vedtatt av landsmøtet 1998. I denne modellen inngår følgende kontingenter:

Fartøykontingent 1 (F1), herunder - Serviceavgift 1 (S1)
Fartøykontingent 2 (F2), herunder - Serviceavgift 2 (S2)
Personlig kontingent (P.k.), herunder - serviceandel
Tariffavgift (T.a.)

I Landsmøtets vedtak i sak 7b/1998 pkt. 3 heter det følgende;

«Landsmøtet legger til grunn de samme forutsetningene om behov for organisasjonens inntekts- og aktivitetsnivå som forutsatt av utvalget som utarbeidet finansieringsmodellen høsten 1997. Landsmøtet vil spesielt framheve følgende forutsetninger:

- a. hele organisasjonssystemet må sikres nødvendige og stabile inntekter*
- b. inntektssystemet må sikre økonomien på en enkel og oversiktlig måte*
- c. det er nødvendig å styrke Fiskarlagets sentraladministrasjon*

Ved Høyesterettsdom av 3. juli 1997 ble hjemmelsgrunnlaget for kollektiv trekk gjennom salgslagene funnet ugyldig. Ny finansieringsmodell ble vedtatt høsten 1997, men den ble justert av Landsmøtet 1998. Denne modellen praktiseres fortsatt.

Alle fartøytrekk blir trukket/beregnet av førstehåndsverdien til medlemsfartøyene gjennom salgslagene. Trekket blir spesifisert i form av følgende deltrekk (2013):

Fartøykontingent 1	(F1)	0,15 %
Serviceavgift 1	(S1)	0,13 %
Fartøykontingent 2	(F2)	0,06 %
Serviceavgift 2	(S2)	0,19 %
<u>Tariffavgift</u>	<u>(T)</u>	<u>0,185 %</u>
<u>Sum</u>		<u>0,715%</u>

Hvilke kontingenter som skal være betalt for at kravet til gyldig medlemskap skal være oppfylt, har vært uklart. Dette knytter seg til prinsippet om tariffdekning innenfor Fiskarlagets tariffsystem, betaling av fartøykontingent til regionlagene, og medlemskap i Fiskebåt. Saken gjelder fartøy som benytter Fiskarlagets tariff. Stridens kjerne er om Fiskarlagets regelverk (lover og vedtak) stiller som krav at alle slike fartøy må betale alle av fem nevnte fartøytrekk, eller om de kan velge bort trekkene F2 og S2.

Utvalget viser videre til at denne problemstillingen er tatt opp i «Rapport om betaling av kontingenter for å fylle kravet til gyldig medlemskap i Norges Fiskarlag» av 22.10.2013. Rapportens tilrådning som landsstyret stilte seg bak, fikk ikke tilslutning av landsmøtet 2013. Imidlertid tok ikke landsmøtet 2013 stilling til gjeldende hjemmelsgrunnlag om praksis på dette området.

Medlemsfartøy i Fiskebåt betaler i utgangspunktet kun F1 og S1 til Fiskarlagets felles finansieringsmodell, i tillegg til de trekk de betaler til Fiskebåt. I følge den tariffdelingsavtalen mellom Fiskebåt og seksjonene, som ledd i tilslutningsprosessen da Fiskebåt ble medlemsorganisasjon i Norges Fiskarlag i 1971, er det seksjonene som har ansvaret for tariffen for fartøy under 100 fot, dog slik at seksjonene har fulgt fartøyutviklingen for sine fartøygrupper.

Førstehåndsomsetningen de siste 5 årene og oppslutning

Under viser en oversikt over hvilke oppslutning trekkene fartøykontingent 1/serviceavgift 1, fartøykontingent 2/serviceavgift 2 og tariffavgift har. Her er det beregnet hvor stor andel av førstehåndsverdien (norske landinger) som det er beregnet avgifter av.

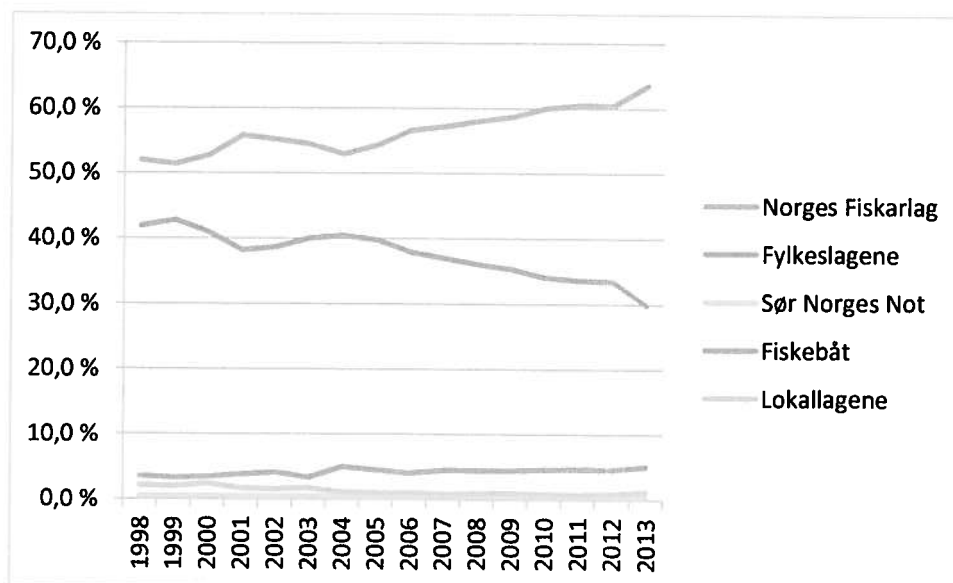
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Fartøykont.1 (S1)	75 %	78 %	79 %	77 %	74 %	74 %
Fartøykont.2 (S2)	29 %	29 %	27 %	27 %	29 %	28 %
Tariffavgift	28 %	28 %	27 %	28 %	29 %	29 %
1. håndsverdi A)	12,16	11,31	13,35	16,04	14,20	12,63
- pelagiske arter	4,84	4,74	5,82	7,16	5,74	4,0
- bunnfisk og skalldyr	7,32	6,57	7,39	8,88	8,46	7,83
Andelen bunnfisk (i %)	60,2	58,1	55,4	55,4	59,6	62,0

A) Førstehåndsverdi norske fiskere i mrd. kroner – Kilde: Fiskeridirektoratet (2013 er foreløpige tall)

Utvikling i den relative fordelingen i felles finansieringsmodell

Dagens finansieringsmodell har i hovedsak stått urørt siden 1998. Som figur 1 viser så har den relative fordelingen mellom «partene» i endret seg i perioden 1998 – 2013. Det er spesielt lokallagene og fylkeslagene som har fått svekket sin relative andel i denne perioden. Norges Fiskarlags og Fiskebåts sin relative andel har styrket seg.

Figur 1 Relativ fordeling i den felles finansieringsmodellen

Fordelingsnøkkelen mellom de ulike «partene» i modellen har stått fast i perioden. Hovedforklaringen bak denne endringen mellom de ulike ledd, finner en i nedgang i antall personlige medlemmer. 2.310 personer under 67 år betalte personlig kontingent i 2013, en reduksjon på 2.921 personer fra 1999 da oppslutningen var på 5.231 personer. Reduksjon av antall personlige medlemmer skyldes med andre ord både en nedgang i antall fiskere i Norge, og at oppslutningen sammenlignet med fiskere på Blad B, har gått ned.

Fylkeslagene har sin hovedfinansiering fra to kilder. Den ene er fra personlige medlemmer mens den andre er fra fartøykontingent fra lagenes medlemsfartøy. Svikten i antall personlige medlemmer er dels blitt kompensert med en økning av fartøytrekk. Lokallagene er rammet av den samme utviklingen, siden deres finansiering alene kommer fra personlig kontingent. Dette er dels kompensert i 2012 og 2013, da Fiskarlaget har overført kr. 150.000,- per år til lokallagene i tillegg til selve fordelingsnøkkelen.

Dagens finansieringsmodell

Det finnes fire varianter av fartøytrekk til Norges Fiskarlag, avhengig av medlemstilknytning. Disse variantene er definert med trekkodene F, S, N og E, og innholdet i nevnte koder fremgår av tabellen under.

Trekksatser i 2014

	F	S	N	E
Fartøykontingent 1(F1)	0,14 %	0,15 %	0,14 %	0,14 %
Fartøykontingent 2 (F2)			0,06 %	0,06 %
Tariffavgift (T)		0,185 %	0,185 %	
Serviceavgift 1 (Inkl. mva.) (S1)	0,14 % (0,175 %)	0,13 % (0,1625 %)	0,14 % (0,175 %)	0,14 % (0,175 %)
Serviceavgift 2 (Inkl. mva.) (S2)			0,19 % (0,2375 %)	0,19 % (0,2375 %)
SUM (Sum inkl. mva.)	0,28 % (0,315 %)	0,465 % (0,4975 %)	0,715 % (0,7975 %)	0,53 % (0,6125 %)

Nærmere forklaring av de ulike trekkoder:

- Trekkode F: Benyttes for fartøyer som er medlemmer i Fiskebåt og har tarifftilknytning til Fiskebåt. Trekket omfatter F1+S1+ eget trekk til Fiskebåt. Trekket benyttes også av fartøyer som er eid av personlige medlemmer i Norges Fiskarlag
- Trekkode S: Benyttes av fartøy som har «undefinert» medlemstilknytning til Norges Fiskarlag og har tarifftilknytning til Norges Fiskarlag. Trekket omfatter F1+ S1 + T
- Trekkode N Benyttes av fartøy som er medlemmer/eid av personlig medlemmer i Norges Fiskarlag og som har tarifftilknytning til Norges Fiskarlag. Trekket omfatter F1+S1+F2+S2 og T. Trekket benyttes også av noen fartøyer som er medlemmer i Fiskebåt.
- Trekkode E Benyttes av fartøyer uten mannskap som er medlemmer/eid av personlige medlemmer i Norges Fiskarlag. Trekket omfatter F1+S1+F2+S2.

Hovedprinsipp i dagens finansieringsmodell

Dagens finansieringsmodell er finansieringskilde til 11 selvstendige rettssubjekt (NF; FS, Fiskebåt, Sør-Norges Notfiskarlag og 7 selvstendige fylkes-/regionlag).

For nevnte 11 selvstendige rettssubjekt har alle lag med unntak av Fiskebåt felles finansieringsmodell som hovedfinansieringskilde. Fiskebåt hovedfinansiering bygger på en egen serviceavgift og medlemsavgift.

Modellen bygger i hovedsak på to finansieringspilarer/-kilder. Den ene er trekk fra fartøy, som enten er tilsluttet Fiskebåt, eller som er tilsluttet fylkes-/regionlag. Medlemsfartøy fra både Fiskebåt og regionlag har til felles at de betaler to like medlemsavgifter F1 og S1. En mindre andel (15%) av F1/(S1) går til finansiering av hhv. Fiskebåt (7,5 %) og fylkes-/regionlag/S-N. Notfiskarlag (7,5 %). I tillegg trekkes medlemsfartøy tilsluttet fylkes-/regionlag/S-N Notfiskarlag trekkene F2 og S2 som 100 % går tilbake til å finansiere fylkeslag, Sør-Norges Notfiskarlag, samt FS-avdelingskontor. Fordelingen er basert på oppslutning om personlig kontingent, og ikke hvor medlemsfartøyet er tilsluttet.

Den andre finansieringspilaren er personlig kontingent som betales av medlemmer tilsluttet lokallag/fylkes-/og regionlag. Denne finansieringskilden går tilbake til hhv. fylkeslag/S-NN, Fiskarlaget og lokallag.

FORDELING AV KONTINGENTINNTEKTER 2012

Fordeling	%-vis fordeling	Faglag A)	Service- kontor	SUM
Nord	20,9 %	1.715.892,-	1.653.677,-	3.369.569,-
Nordland	22,1 %	1.822.461,-	1.749.233,-	3.571.694,-
Midt-Norge	8,9 %	743.107,-	746.883,-	1.489.990,-
Møre og Romsdal	15,4 %	1.285.973,-	1.241.588,-	2.527.561,-
Sogn og Fjordane	7,7 %	666.006,-	660.285,-	1.326.291,-
Vest	13,3 %	1.149.706,-	1.082.327,-	2.232.033,-
Sør	11,7 %	1.001.766,-	960.890,-	1.962.656,-
Sum fylke- /regionlag	100,00 %	7.302.474	8.094.884,-	16.479.794,-
Sør-Norges Notfiskarlag				209.507,-
Fiskebåtredernes Forbund				2.084.431,-
TOTALT				B) 18.773.732,-

A) Ekstraordinær utbetaling på kr. 133.465,- opptjent tidligere år, er ikke inkludert.

B) Differansen i forhold til ovennevnte tall på 18,41 mill. skyldes vederlag for tjenester (0,84 mill.)

Sterke og svake sider ved dagens finansieringsmodell**Sterke sider:**

- Fartøytrekk via salgslagene, er svært kostnadseffektiv
- Modellen ivaretar finansiering til mange selvstendige rettssubjekt
- Modellen er fleksibel med hensyn til trekk nivå, og fordeling innenfor modellen.
- Modellen tilbyr salgslagene muligheten for at det kun trekkes to kontingenter til felles finansieringsmodell, dvs. kun en foreningskontingent NF og kun en serviceavgift til Fiskarlagets Servicekontor AS. Mao. kan antall trekk, dersom salgslaget ønsker, reduseres fra 5 trekk til kun to trekk.
- Ivaretar det behovet for deling av organisasjonsvirksomheten i Fiskarlagets Servicekontor AS og foreningsdelen i det enkelte medlemslag

Svake sider:

- Modellen kan fremstå som komplisert, men kompleksiteten kan skyldes omfanget av antall selvstendige rettssubjekt som den finansierer.
- Regelverket for hvilke fartøykontingenter som må være betalt for å ha gyldig medlemskap har vært omstridt i organisasjon, og har derfor også vært uklart

Sterke og svake sider ved dagens fordelingsmodell

Sterke sider:

- Den er fleksibel med hensyn til omfordeling internt.
- Når det gjelder personlig kontingent kan modellen ivareta at inntekter tilbakeføres til den medlemsorganisasjonen medlemmet er tilsluttet.
- F2 ivaretar målet om at inntekter går tilbake til fylkeslagene, dog ikke i henhold til fartøyoppslutning per regionlag. Det er den samlede oppslutningen i fylkeslagene som er avgjørende.

Svake sider:

- F 2 blir ikke fordelt i forhold til fartøyoppslutningen i det enkelte fylkeslag. Dette kan oppfattes som en svakhet for noen og en styrke for andre.

4.3 Tarifforganisering

4.3.1 Norges Fiskarlags tariffsystem

Norges Fiskarlags tariffsystem består av Båteierseksjonen som er en arbeidsgiverorganisasjon, og Mannskapsseksjonen som er en arbeidstakerorganisasjon. Disse ble etablert i 1971 for å lage en tariffavtale som skulle tilfredsstillende arbeidstvistslovens krav. Tariffavtalen er bindende for rederier tilknyttet Norges Fiskarlag.

Tariffavtalen mellom tariffseksjonene består av tre avtaler: Hovedoverenskomsten, Fiskerioverenskomsten og Oppgjørsavtalene.

Hovedoverenskomsten er den overordnede avtalen som fastsetter regler for hvordan seksjonene skal samarbeide. Her finner man regler om hvilke avtaler som kan inngås, løpetidene for ulike avtaler og fremgangsmåten for hvordan man fremforhandler og reforhandler avtaler. Her er det blant annet avtalt at partene avstår fra å bruke kampmiddel som streik eller lockout, men heller benytter meglingsmann og voldgiftsnemd til å løse uenigheter. Hovedoverenskomsten kan om nødvendig både endres eller sies opp. Den forhandles for en 5-årsperiode.

Fiskerioverenskomsten omhandler felles regler som gjelder alle typer fiskeri. Regler som regulerer ansettelsesforhold og oppsigelse, mannskapets og rederiets plikter finnes her. Videre finner man bestemmelser om oppgjørsmetode, forskudd på lott, regler vedrørende helse, miljø og sikkerhet, pakkeforsikring og hvilke inntekter og utgifter som skal fordeles mellom båteier og mannskap. Den forhandles for en 3-årsperiode.

Oppgjørsavtalene inneholder mer spesifikke regler om fordelingen av delingsfangsten mellom båt, redskap og mannskap. Her er det laget fordelingsnøkler ut fra ulike brukstyper. Det er laget tabeller som viser hva mannskapets andel av delingsfangsten skal være basert på faktorene; antall mann om bord, båtens lengde og båtens tillatte lastevolum.

Her finner man også regler om oppgjør ved bruk av nye fartøy, strukturordning, hyre og ekstralott, samt regler om lærlinger og rekrutteringsstillinger.

Kort historikk

I 1947 begynte man med normalavtaler. Dette var anbefalinger om inntektsfordelingen mellom den som holdt båten, de som holdt fiskeredskapen og mannskapet om bord.

I 1971 ønsket man en rettslig bindende tariffavtale. Man etablerte tariffseksjonene som ble organisert som selvstendige enheter under Norges Fiskarlag. Øverste myndighet var da som nå, seksjonenes hovedforhandlingsutvalg. I tillegg ble det etablert arbeidsutvalg, som følger opp den daglige driften av seksjonene.

Selv om seksjonene i prinsippet skulle være selvstendige og uavhengige av Fiskarlaget som sådan, var seksjonene en integrert del av Fiskarlaget og underlagt Fiskarlagets vedtekter og Fiskarlagets Landsmøte. Seksjonenes inntekter ble fastsatt av Landsmøtet.

På Landsmøtet i 2007 ble det besluttet at seksjonene skulle fristilles helt fra Norges Fiskarlag. I tillegg ble det besluttet at båteiere, herunder selskaper, som er medlemmer i Norges Fiskarlag også automatisk ble medlemmer i Båteierseksjonen.

4.3.2 Tariffsystemet i Fiskebåt

Fiskebåt organiserer rundt 160 havfiskefartøyer, hovedsakelig innenfor gruppene ringnot og pelagisk trål, hvitfisk- og reketrål, konvensjonelt havfiske, sel- og hvalfangst. Dette omfatter tariffavtaler med mannskapsorganisasjonene.

Tariffdelingen med Norges Fiskarlag

I 1969 inngikk Fiskebåt avtale om prøvemedlemskap i Norges Fiskarlag, og i 1976 ble forbundet fast gruppeorganisasjon i Fiskarlaget. En forutsetning for tilslutningen var at Fiskebåt skulle opprettholde sin selvstendige tariffstatus. Gjennom forhandlingene om tilslutning, og i store deler av 1970-årene, sto spørsmålet om tariffdeling sentralt. I 1978 ble det som resultat av disse drøftelsene inngått en samarbeidsavtale mellom Fiskebåt og Båteierseksjonen i Norges Fiskarlag, hvor avgrensningen av tariffansvaret er nedfelt.

Fiskebåt og Båteierseksjonen har vært uenige om hvordan tariffavgrensningen skal forstås.

Nærmere om tariffavtalene

Fiskebåt forhandler hvert år tariffavtaler med organisasjonene på arbeidstakersiden. Det skilles ikke mellom hoved- og mellomoppgjør. Hovedavtalene, som i det alt vesentligste er likelydende, oppstiller blant annet grunnleggende regler om konfliktløsning, tillitsmannsarbeid og medbestemmelse.

Tariffavtalen med Sjømannsforbundet er den mest omfangsrige avtalen. Avtalen er et produkt av en lang tids utvikling hvor forskjellige redskapstyper er kommet inn i takt med endringene på organisasjonssiden. Fiskebåt har de siste årene fokusert på å slå sammen avlønningsreglene for de ulike redskapsgrupper, men det er fortsatt en del forskjeller.

Tariffavtalen med Maskinistforbundet regulerer maskinoffiserenes lønns- og arbeidsvilkår for alle redskapsgrupper. Avtalen tar hensyn til at maskinoffiserene i stor utstrekning utfører arbeid mens fartøyet ligger til land og oppstiller en del særlige rettigheter omkring dette. En forskjell fra avtalen med Sjømannsforbundet er at partene står litt friere til å fravike avtalen til gunst for maskinoffiseren og inngå lokale lønnsavtaler innenfor tariffavtalens rammer.

Tariffavtalene med Norsk Sjøoffisersforbund oppstiller regler om lønns- og arbeidsvilkår for skippere og styrmenn. Avtalen gjelder kun ferskfisk/rundfrysetrålere og fabrikkskip. At avtalen er begrenset skyldes at Sjøoffisersforbundet har lav oppslutning innenfor andre flåtegrupper. På disse områdene fastlegges avlønningen i lokale avtaler i det enkelte rederi.

Finansiering

Tariffarbeidet finansieres gjennom en tariffavgift som innkreves av salgslagene. For 2014 er tariffavgiften 0,08 % av førstehandsverdien. På mannskapssiden er tariffarbeidet finansiert gjennom medlemskontingent/tariffavgift som trekkes inn av rederiene på vegne av mannskapsorganisasjonene. Fiskere som ikke ønsker å bli trukket for slik avgift kan reservere seg.

Tariffsystemets styrke og svakheter

Styrken er at man kan lese en sammenhengende utvikling av lottfordelingen fra den tiden man rodde med åpne båter og hvor man måtte spleise på fiskeredskap, og fram til i dag. Denne historiske tilnærmingen til dagens inntektsfordeling medfører en sterk fellesskapsfølelse mellom båteiere og deres mannskap. Holdningen er at man må ta vare på hverandre fordi det som gagnar den ene, gagnar normalt også den andre.

Svakheten med tariffavtalene er at det ble til i en annen tid. En tariffavtale tar tid å endre. Dette medfører at det i någjeldende tariffavtaler kan være bestemmelser som egentlig hører til en annen tid. Det gjelder for eksempel i fiskebåtssystemet der det finnes oppgjørsregler som ikke i tilstrekkelig grad har fulgt med utviklingen.

4.4 Samfunnskontakt og informasjon

Nå-situasjonen i info- og kommunikasjonsarbeidet/Fiskarlagets arbeid, samt av sterke/svake sider i dagens situasjon kan beskrives med følgende utfordringer:

- Opinionsen og mange av beslutningstagerne forstår ikke næringens betydning
- Media er sterkt konfliktorientert når det gjelder fiskeri
- Næringen får lite positiv omtale, og desto mer oppmerksomhet for negative forhold
- Næringen er ofte på defensiven
- Mye stammespråk i næringen
- Næringen er også selv konfliktorientert. "Alle" har en mening og gir ofte uttrykk for den, også offentlig
- Skolering av tillitsvalgte og ansatte for å takle media med felles budskap.

Informasjonsflyten fra Fiskarlaget sentralt ut til medlemslagene er varierende. Det er etablert månedsmøter som foregår per telefon. Informasjonen til medlemslagene må styrkes.

Fiskarlaget er for lite i forkant av store avgjørelser, planer og offentlig saksbehandling

- Må drive mer framsnalking om næringen.
- Må omtale mer av hva Fiskarlaget arbeider med og hva organisasjonen har fått til.
- Må fremheve positive nyhetssaker som på sikt vil bidra til økende rekruttering, optimisme og positiv holdning til næringen.

Den etablerte felles profil for hele Fiskarlaget må tydeliggjøres for å framheve organisasjonen på en helhetlig måte.

Det er viktig at Norges Fiskarlag jobber med å få ut «glad-nyheter». Selv om mediene bestemmer selv hvilke nyheter som skal publiseres, er det likevel verdt å arbeide for å få frem de gode nyhetene, slik at de kommer på trykk og blir kringkastet.

5.0 VURDERINGER OM UTFORDRINGER OG FRAMTIDSUTVIKLING

5.1 Forventet utvikling

Flåten

- Reduksjon i antall fartøy på grunn av videre strukturering og lavere gjennomsnittsalder på flåten som følge av strukturering og flåtefornyelse
- Fornyelse i de flåtegruppene med best lønnsomhet
- Mer fokus på miljøtiltak om bord for å redusere miljøbelastningen og miljøavgiftene, større fokus på HMS for tryggere arbeidsoperasjoner
- Større fokus på å utvikle fartøyenes mulighet for å levere fisk av høy kvalitet.
- Friere redskapstilpasning innenfor gjeldene gruppekvoter.

Fiskeren

- Antall helårsfiskere vil fortsatt reduseres, og en vil trolig sitte igjen med ca. 7500 helårsfiskere om 7-8 år. De siste årene(2010-2013) har antall fiskere på blad B blitt redusert med ca. 3-4 % hvert år. Tidlig på 2000-tallet var nedgangen på fra 7-9 %.
- Det vil stilles større formelle krav til fiskerne, både til de som er sertifisert og til de som er ikke sertifisert.
- Endret kompetansebehov som følge av dette medfører at mannskap og rederi vil bli mer «skolert» for eksempel ved tilegning av kompetanse om levendelagring, kvalitet, marked, FOU, flere faglærte om bord mm.
- Fiskerne vil komme til å kreve mer forutsigbar inntekt og mer fritid. Kombinasjonen avlønning/fritid er viktig suksessfaktor for rekruttering
- Mannskap på større fartøy, med mye fri, vil tilpasse kystfiske på egen båt.

Industrien

- Videre sentralisering og strukturering av industrien vil fortsette. De sterke industrimiljøene vokser seg sterkere på bekostning av de mindre miljøene
- Større krav til produksjonsanlegg og kompetanse innen matvaresikkerhet. De store kvantumsanleggene utvikler seg rundt tradisjonelle produkter, men også mer nisjeorientert produktutvikling og mer markedsarbeid
- Markedet vil ha et større fokus på kvalitet og vil stille krav om dokumentasjon på hva som gjøres for å tilfredsstille kvalitets- og hygieneregelverket.
- Råvareeksporten vil fortsatt være stor, men utvikle nisjeprodukt til ulike markeder.

Øvrig næringsliv

- Todelingen av norsk økonomi fortsetter. Oljeøkonomien vil fortsatt stå sterkt, og industriens etterspørsel medfører stor prisvekst.
- Vekst i havbruksnæringen. Flere av innovasjonene i havbruksnæringen og i petroleumsnæringen vil kunne adopteres av marin næring. Økende etterspørsel etter fagkompetanse innen marine fag og maritime fag.
- Tilgjengelig sjøareal til yrkesfiskere vil fortsatt utfordres av andre brukere/næringer. Etter som det blir færre fiskere, og gruppen av andre brukere øker, blir det vanskeligere å få tilstrekkelig forståelse for at viktige fiskefelt må bevares og ikke beslaglegges til annen virksomhet.
- I landbruket brukes ofte ord som nedlegging av matproduksjon når en snakker om reduksjon av produksjonsareal. Kanskje bør Fiskarlaget bruke de samme ordene om de gode fiskefeltene og låssettingsområdene.

Rammebetingelser

- Større press på deltakerloven. Næringen opplever loven problematisk i forhold til generasjonsskifte. Andre aktører ønsker å utfordre fiskernes eksklusive rett
- Fortsatt press på Fiskesalgslagsloven og Deltakerloven.
- Det generelle skattenivået videreføres, utenom (markert) økende miljøavgifter.
- Større press for å innføre ressursrente, særlig i fiskerier som allerede er mye strukturert og som har god lønnsomhet.

5.2 Strategiske vurderinger

Organisering

En splittet organisering av fiskere, tjener bare de kreftene som ikke ønsker en sterk fag- og interesseorganisasjon. Samling av alle fiskere i en organisasjon vil bidra til større gjennomslag på alle fronter. For å få til dette må en fremforhandle balanserte kompromiss. Det er viktig å påse at ikke de samme grupperingene bestandig utgjør mindretall. Da vil misnøyen bli stor, og en vil oppleve at grupperinger melder seg ut.

Fiskarlaget skal samle fiskerne og fremstå som næringens balansepunkt. Denne arbeidsformen har bidratt til at Fiskarlaget har stor politisk innflytelse. Fiskarlaget må sikre at alle fiskarorganisasjonene blir medlemmer i Norges Fiskarlag. For å få dette til må alle parter bidra. Politikk er som kjent «å ville».

Organisering av arbeidskrafta

Dagens organisering med mange fylkeslag, innebærer at de administrative ressursene er spredt, og at arbeidskraften blir dårlig utnyttet fordi lagene må behandle de samme sakene og binder opp store ressurser. Det er ikke økonomi til å ansette flere i fylkeslagene eller i Fiskarlaget sentralt. Derfor er det utfordrende å yte enda bedre service overfor medlemmer, og for å ha ledige ressurser til å bruke på viktig utredningsarbeid, som igjen kan brukes politisk og for å sette Fiskarlaget i en premissgiverposisjon.

Kompetansen til de ansatte må bli mer «spisset» med spesialkompetanse innenfor de ulike prioriterte saksfeltene.

Fiskarlagsskolen

En viktig forutsetning for organisasjonenes slagkraft, er dyktige og skolerte tillitsmenn. Et medlem som har basiskunnskap i organisasjonsarbeid, har lettere for å påta seg tillitsverv.

Fiskarlaget bør utvide kursporteføljen med et nytt kurs. Kurset skal rettes mot sentrale politikere og sentrale forvaltere. Det er av stor interesse for Norges Fiskarlag at disse personene har god kunnskap om organisasjonens historie, oppbygging, arbeidsform. Kurset kan gjerne hete «Fiskarlagsskolen», og må ha høy kvalitet. På disse kursene bør også Fiskarlagets sentrale tillitsmenn delta.

Kombinere regionmøter og dagsaktuelle tema

Fiskarlaget bør gjennomføre temamøter i regi av medlemslagene, slik at en utvikler organisasjonsarbeidet og får faglig påfyll på samme tid.

Temamøter kan arrangeres regionalt, hvor flere lokallag blir invitert til å delta. Politikere, ordførere og næringsjefer, finansieringsaktører og andre kan inviteres til disse møtene. Medlemslagene i samarbeid med lokallagene, må finne interessante og aktuelle saker, der aktuelle fagpersoner holder innlegg.

5.3 Prioritere saksområder

Norges Fiskarlag trenger i enda større grad å prioritere arbeidsområdene, slik at nødvendig utredningskapasitet frigjøres. Gjennom å gjennomføre utredninger får en mulighet til i enda større grad å sette fokus og dagsorden i fiskeripolitikken.

I tillegg til å øke Fiskarlagets synlighet og å styrke organisasjonens posisjon i samfunnet på vegne av medlemmene, er i dag følgende saksområder prioritert:

- Lønnsomhet – internasjonale og nasjonale rammebetingelser
- Forskning og utvikling
- Konkurrerende bruk av havet
- Miljø og klima
- Matvaretrygghet
- Rekruttering til fiskaryrket

5.4 Tariffsystemet

Tariffseksjonene må bli mer utadrettet slik at det blir større bevissthet i næringen rundt denne byggesteinen i organisasjonen. Videre bør Mannskaps- og Båteierseksjonen være ressurspersoner for Fiskarlagets øvrige ansatte. Seksjonene må initiere saker de ser er viktige.

Anslagsvis 5-10% av ansatte i fiskeflåten er utenlandsk arbeidskraft. Norges Fiskarlag må fremstå attraktiv for denne viktige mannskapsandelen i fiskeflåten for å tiltrekke dem som medlemmer. En bør vurdere tiltak for å få mer info om denne gruppen.

Mannskapsoppslutningen er fortsatt for lav.

Det bør utarbeides en informasjonsstrategi ovenfor medlemmer og potensielle medlemmer, hvor seksjonenes oppbygging, arbeidsoppgaver og funksjon blir presentert.

5.5 Kommunikasjonsstrategi

Norges Fiskarlag har en informasjonsstrategi for medlemmer, for potensielle medlemmer og for samfunnet for øvrig. Denne må videreutvikles.

I dag er Fiskarlagets viktigste informasjonskilde fagbladet Me'a og hjemmesiden på nett. Utvalget mener at Fiskarlagets informasjonsstrategi bør fokusere enda mer på bruk av sosiale media. Sosiale media er i dag de viktigste og mest brukte blant unge medlemmer. Det må utarbeides en tydelig mediestrategi, som bør følges opp og evalueres etter hvert landsmøte.

Det må etableres systemer for enklere kommunikasjon med medlemmene. Eksempler kan være lukket kommunikasjonsform/nettmøte som kun er åpent for medlemmer. Her kan for eksempel medlemmene stille spørsmål direkte til ledelsen i laget.

Fiskarlaget må i enda større grad synliggjøre hjelpen som gis til medlemmer gjennom MEA, Facebook og nettsiden. Ved å synliggjøre og personifisere medlemmer som har fått hjelp vil en kunne oppnå større forståelse for Fiskarlagets arbeid og lojalitet til organisasjonen.

Fiskarlaget må profilere seg sterkere mot omverdenen som en maktfaktor for fiskerne. Fiskarlaget må også ta ansvar for å synliggjøre fiskernes viktige rolle for Norge nasjonalt og internasjonalt.

5.6 Finansieringsgrunnlaget de neste 5 til 10 årene

Førstehåndsverdi

Gjennomsnittsberegninger over 5 og 10 år viser en at den årlige økningen i førstehåndsverdien varierer fra mellom 1,7 % og 4,2 % avhengig av hvilket referanseår man benytter.

Dersom en vektlegger at fremtidig utvikling vil følge samme utvikling som de siste 10 til 15 år, kan man legge til grunn en årlig vekst i norsk førstehåndsverdi på om lag 3 %.

Fartøyoppslutning

Fartøyoppslutningen er i stor grad avhengig av hvor attraktiv organisasjonen til en hver tid er. Det gjelder både FS/S1 og F2/S2. Oppslutning om spesielt F2/S2 vil kunne bli påvirket av medlemskriterium som blir gjeldende i organisasjonen. Det vises her til forslag fra arbeidsgruppe, avgitt før landsmøtet 2013, om «Betaling av kontingenter for å fylle kravet til gyldig medlemskap i Norges Fiskarlag».

Oppslutning personlige medlemmer

Oppslutningen fra personlige medlemmer er også i stor grad avhengig av hvor attraktiv organisasjonen til en hver tid er. Antall personlige medlemmer nærmer seg antall medlemsfartøy. I 2013 betalte 2310 personer full kontingent, og 226 personer betalte honnørkontingent. I tillegg har organisasjonen støttemedlemmer og frimedlemmer. Samme år betalte 2265 fartøy fartøykontingent til organisasjonen.

Selv om man i nevnte tall tar hensyn til at eiere av medlemsfartøy via Fiskebåt ikke behøver å betale personlig kontingent, viser dette at organisasjonen nå har forholdsvis få personlige medlemmer som ikke eier fiskefartøy.

6 VURDERINGER AV ALTERNATIVE LØSNINGER

6.1 Generelt om Norges Fiskarlags framtidsrolle

Norges Fiskarlag har en viktig rolle som balansepunkt i fiskeripolitikken, og som motmakt til den ytre konkurransen som næringen utsettes for. For å være et slikt balansepunkt og en slik motmakt, er man avhengig av at alle de ulike særinteressene er organisert gjennom Norges Fiskarlag. Bare da kan en med full tyngde si at: organisasjonens vedtak er summen av alle interessene i flåten. Bare da får en politisk gjennomslagskraft som er nødvendig for å motstå den «ytre konkurranse» som vil påvirke fiskernes hverdag enda mer enn de interne interessemotsetningene.

Med dette som bakgrunn skal Norges Fiskarlag rigges for fremtiden.

6.2 Vurdering av organisasjonsledd

Lokallagene

Organisasjonsutvalget konkluderes med at:

- Det er for mange lokallag sett opp mot antall fiskere og utviklingen ellers i samfunnet
- De ulike lokallagene fungerer svært forskjellig.
- Det er en gjennomgående trend at interessen og oppslutningen rundt lokallagsarbeidet er avtakende. Som i samfunnet ellers verdsettes egen fritid høyt, noe som innebærer at en ikke ønsker å påta seg tillitsverv i organisasjonen.
- Lokallagene viktigste forutsetning er lokalt engasjement.

Hvordan kan en styrke/utvikle lokallagene?

- Hele organisasjonen må bidra til en fremtidig lokallagstruktur som er forenelig med kostnadsnivå, samferdselsløsninger og kommunikasjon
- Lokallagene må aktiveres i de store fiskeripolitiske sakene. Det innebærer sakene må klargjøres slik at lokallagene på en enkel og effektiv måte kan fremme sine synspunkt
- Lokallaget bør ha tilgjengelig enkelt IT-verktøy for saksbehandling/kommunikasjon
- Lokallagene må gis forutsetninger for å jobbe effektivt i lokale media
- Organisasjonen må gi større oppmerksomhet rundt tillitsmannens rolle og betydning. Lokallagslederne bør ha arenaer for meningsutveksling og kommunikasjon.

Fylkeslagene

Etter en gjennomgang av fylkeslagstrukturen, har utvalget konkludert med følgende:

- Det er ikke et økonomisk grunnlag for å utvikle dagens fylkeslagsstruktur slik at medlemmene kan gis bedre service.
- Fylkeslagskontorene bruker store ressurser på å saksbehandle høringer, hvor medlemsmassen uavhengig av geografisk tilhørighet, i stor grad er enig.
- Mye av kapasiteten til det enkelte kontor brukes til generell kontordrift.

- De ulike fylkeslagenes evne til å sette fiskeripolitisk dagorden varierer.

Om Sør-Norges Nottfiskarlag (SNN) sin fremtidige rolle

SNN er en gruppeorganisasjon, som organiserer kystnotflåten sør for Stad. Medlemsmassen består av vel 40 bruk. I tillegg til å være medlem i SNN, er båtene også medlem i de aktuelle fylkeslagene og betaler avgifter til disse lagene på linje med andre fartøy i denne strukturen. SNN er representert med to representanter på Landsmøtet under Samarbeidsrådet Sør.

Fordeler og ulemper med å videreføre SNN

- Et lag som organiserer en betydelig gruppe fartøy
- Kan være strategisk viktig å finne en langsiktig løsning for å unngå at medlemmer søker mot andre organisasjoner
- En slik modell kan undergrave regionlagenes mulighet til å fremstå «samlende» og som tydelige representanter for sin medlemsmasse

6.3 Alternative organisasjonsmodeller, styringsstruktur og økonomiske konsekvenser

I det etterfølgende er det skissert fire alternative måter å organisere Norges Fiskarlag på. Utvalget har vurdert disse opp mot hverandre og utvalgets konklusjon følger i kapittel 7.0.

Alternativ 1: Gruppeorganisering

Fellesskap skaper samhørighet og engasjement. I samfunnet gjør dette seg gjeldende ved at det dannes grupperinger med ett mål for øye, nemlig å ivareta gruppas interesser.

I et idrettslag er det for eksempel langrennsgruppe, skøytegruppe, fotballgruppe, osv. Overbygningen er selve idrettslaget, ofte med et hovedstyre hvor de ulike grupperinger har sin(e) representanter. Dette systemet fungerer på lands- og fylkesplan og er uproblematisk. Overbygningen for det hele er Norges Idrettsforbund.

Et medlem i Norges Fiskarlag er registrert enten som mannskap eller som båteier. Representasjonen oppover i organisasjonen tar utgangspunktet i lokallaget. Med få unntak er alle medlemmer i Fiskarlaget personlig medlem i et lokallag. Medlemmer i Fiskebåt må være personlige medlemmer i lokallaget, om man skal ha en stemme der.

Gruppedannelse basert på redskap

Flere fartøy driver med ulike redskaper. Det er mulig å organisere fartøyene på redskapsgrupper/kombinasjoner på lokalt, regionalt og landsdekkende nivå. Det vil imidlertid da reises en del spørsmål:

- Blir det vanskelig å velge hvilken gruppe en skal tilhøre?

- Hvordan skal en bygge representasjonsnøkler som gjør at styrkeforholdet i organisasjonen videreføres? Skal det gjøres ut fra antall fartøy eller ut fra dagens fordeling mellom Sam Nord, Sam Sør og Fiskebåt?
- Bidrar en slik organisering til at en fremmer mannskapenes interesser, og skal mannskapet være i egen gruppe eller inngå som del av de øvrige redskapsgruppene?
- Faren for dobbeltrepresentasjon er trolig større enn for dagens modell.

Gruppedannelse basert på fartøystørrelse

Et annet alternativ kan være å organisere medlemsmassen etter fartøystørrelser. Også ved en slik organisering vil noen av spørsmålene som for punktet over gjelde. Videre:

- I reguleringsammenheng er kystflåten i enkelte fiskeri fordelt etter den såkalte «Finnmarksmodellen». Erfaringer tilsier fragmentering og motsetninger for sterkere å «sikre» egen gruppe. Kan en organisering rundt fartøystørrelser, i enda større grad bidra til det samme innad i organisasjonen?
- Er interesseforskjellene størst i kystfiskeflåten eller i havfiskeflåten, og hva vil det evt. bidra til?

Etablering av redskapsgrupper som supplement til lokallagsstrukturen

Det er mulig å danne redskapsgrupper både lokalt og landsdekkende innenfor dagens modell, men det vil være svært utfordrende organisasjonsmessig å håndtere dette i forhold til representasjon i de vedtaksføre organer i Fiskarlaget.

Imidlertid er det trolig uproblematisk å etablere rådgivende grupper for organisasjonen. Disse gruppene kan være permanente eller midlertidige, slik at særgrupper får sin ønskede arena for å diskutere eller jobbe frem løsninger som kan fremlegges for Fiskarlagets styrende organer.

Positive og negative forhold ved gruppeorganisering

- En kan oppleve større forståelse og samhold innenfor hver enkelt gruppe, og på denne måten øke sin interesse for organisering/organisasjonsarbeid
- Kan gi klare og tydelige vedtak som trolig bidrar til større eierskap/lojalitet for vedtakene som gjøres.
- Større oppslutning om Fiskarlaget innenfor spesielle grupper
- En kan oppleve større fragmentering og motsetningsforhold i organisasjonen
- På kort sikt kan det være vanskelig å få etablert en omforent representasjonsnøkkel
- Mannskapenes innflytelse og posisjon kan bli ytterligere svekket.

Det er ikke foretatt beregninger/anslag av økonomiske konsekvenser for denne modellen.

Alternativ 2: Videreføre dagens organisasjonsmodell – endre styringsinstrukser

Denne modellen er en videreføring av dagens organisasjonsstruktur.

Endringen i forhold til dagens system er at styringsretten for ansatte i Fiskarlagets Servicekontor AS (FS), utøves av daglig leder i FS og ikke i det enkelte avdelingskontorer.

Økonomiske konsekvenser

En slik justering vil ikke føre til noen økonomiske konsekvenser i forhold til dagens situasjon.

Alternativ 3: En modell basert på Sam Nord og Sam Sør

Denne modellen medfører at:

- Dagens 7 fylkeslag legges ned
- Det etableres ett lag i hvert av samarbeidsråds distrikt med følgende struktur
 - Et styre – et årsmøte
 - Lokallagsstrukturen videreføres – antall lag reduseres med 50%
 - Dagens kontorstruktur opprettholdes som kontaktkontor

Det oppnevnes et styre for hvert av lagene på 12 representanter. Styrene skal sammensettes slik at alle grupperinger innenfor de nye lagene blir representert.

Sekretariatet lokaliseres med et strategisk plassert hovedsete i hver region.

Styringsstruktur

I denne modellen opprettes to styrer. Det innebærer at Landsstyret får innspill fra styret i Nord, Sør, Fiskebåt og Sør-Norges Not.

Økonomiske konsekvenser

Foretatte beregninger/anslag viser, under forutsetning av en halvering av antall lokallag og en styresammensetning som skissert, at modellen vil føre til en økonomisk netto besparelse på anslagsvis 1,0 – 1,2 mill. kr. i forhold til dagens organisasjonsmodell.

Alternativ 4: Legge ned dagens 7 fylkeslag – ikke opprette noen nye lag

Denne modellen medfører at:

- Dagens 7 fylkeslag legges ned og at det ikke opprettes noen nye fylkes/regionlag
- Lokallagsstrukturen videreføres – antall lag reduseres med 50%
- Dagens kontorstruktur opprettholdes som kontaktkontor
- Landsstyret blir i denne modellen styret for de tidligere fylkeslagene
- Det opprettes rådgivende grupper/Arbeidsutvalg knyttet til hvert kontaktkontor

Styringsstruktur

I denne modellen er alle styrene i de tidligere fylkeslagene lagt ned. Det innebærer at Landsstyret får innspill i form av styrevedtak fra styrene i Fiskebåt og Sør-Norges Not. Fra de tidligere fylkesfiskarlagene vil innspillene til Landsstyret bestå i rådgiving fra de regionale rådgivingsgruppene/arbeidsutvalgene.

Økonomiske konsekvenser

Under forutsetning av ovennevnte betraktninger viser beregninger at modellen vil føre til en netto kostnadsbesparelse på anslagsvis 1,4 mill. kr. i forhold til dagens struktur.

6.4 Finansiering og inntektsfordeling

Utvalget har vurdert følgende alternative finansieringsmodeller:

6.4.1 Alternativ A: Et felles trekk

Med dette menes en felles finansieringsmodell der også Fiskebåt er med i modellen. Personlig kontingent som går til fylkeslag og lokallag, samt ett felles fartøytrekk (splittet på forening og servicekontor). Denne kontingenten fordeles på Norges Fiskarlag, Fylkeslag, Sør Norges Not og Fiskebåt etter en avtalt fordelingsnøkkel.

Norges Fiskarlag, fylkeslagene, lokallagene, seksjonene og Fiskebåt «trenger» ca. 68,0 mill. kr. i årlige inntekter for å videreføre dagens struktur, hvorav ca. 5,8 mill. kommer fra personlig kontingent og 7,9 mill. fra tariffavgiften til seksjonene.

Tar en ut seksjonene, personlig kontingent, fiskebåtkontingent, er behovet som en må finansieres med ett fartøytrekk ca. kr. 42.000.000,-. Det betyr en felles kontingent på 0,42%.»

Sammenlignet med dagens modell innebærer modellen bl.a. følgende:

- Fiskebåt, Fiskerlaget Sør og Sør-Norges Notfiskarlag avvikler egne trekk utenom felles finansieringsmodell
- Fartøy tilsluttet Fiskerlaget via Fiskebåt skal betale mer enn hva de totalt betaler i dag i form av felleskontingent. Fra i dag 0,49 % (0,28+ 0,21 %) til 0,63 %
- Fartøy tilsluttet Fiskerlaget via fylkeslagene får en avgiftsreduksjon fra dagens 0,715 % (0,28+0,185+0,25 %) til 0,605 %. Enefiskere vil få en avgiftsreduksjon fra 0,58 % (0,28 + 0,25) til 0,42 %,
- Modellen tar i større grad enn dagens utgangspunkt i organisasjonenes inntektsbehov for å dekke dagens kostnader, og tar i mindre grad hensyn til fartøy tilknyttet Fiskebåt sin betalingsvilje og evne
- Det prinsipielt nye med modell A er at fartøytrekk i mindre grad skal følge den organisasjonen de representerer. Det åpnes for en større grad av omfordeling av inntekter mellom organisasjonene tilsluttet felles finansieringsmodell uavhengig av fartøyets medlemstilknytning.
- En slik modell forutsetter en ny fordelingsnøkkel
- Modellen vil føre til merinnbetaling fra fartøy tilsluttet Fiskebåt

Forenkling:

- Modellen innebærer at medlemsfartøy fra fylkeslag får ett mindre trekk. Fartøy tilhørende Fiskerlaget Sør og Sør-Norges Notfiskarlag vil kunne få to færre trekk.

6.4.2 Alternativ B: Det samlede avgiftsnivået skal være likt

Her legges til grunn at avgiften skal være lik, uavhengig om fartøy organiseres via Fiskebåt eller via fylkeslagene. Dette kan oppnås ved at de samlede fartøykontingenter for fartøy som er medlem i Fiskerlaget via hhv. Fiskebåt og fylkeslagene skal bli mer lik enn i dag. Fartøy tilsluttet Fiskebåt betaler i dag 0,49 % (0,28+0,21 %), mens fartøy tilsluttet fylkeslagene (med tariff) betaler i dag 0,715 % (0,28+0,185+0,25 %). Differansen på avgiftsnivået er med andre ord 0,225 prosentpoeng.

Sammenlignet med dagens modell kan det oppnås på følgende måter:

- Inntektene til fylkeslagene, tariffseksjonene, og Fiskerlaget reduseres samlet med om lag 3, 4 mill. kroner. (- 32 % av 10,67 mill. kroner).
- Et annet alternativ er f.eks. at Fiskebåts medlemsfartøy betaler mer til Fiskebåt enn i dag, for å utjevne denne forskjellen. Det kan bety at Fiskebåt får en mindre andel av fellesøkonomien.

Forenkling:

- Alternativ B, vil ikke redusere antall trekk.

6.4.3 Alternativ C: Beholde dagens finansieringsmodell, men etablerer en felles S

Medlemslagene, ekskl. Fiskebåt og SNN, skilte i 2004/2005 ut ca. 70% av sin virksomhet til Fiskerlagets Servicekontor AS. Fiskerlagets Servicekontor AS har tatt over 70% av medlemslagenes virksomhet. Med utgangspunkt i overstående forutsetninger, så kan dette gjøres på følgende måte.

Inntekter S1 (2013)	kr. 12.293.250,-
<u>Inntekter S2 (2013)</u>	<u>kr. 6.783.026,-</u>
Sum	kr. 19.076.276,-

Basert på en førstehandsverdi på 14 mrd. Og 72 % oppslutning så vil den felles servicekontingent S, være på ca. 0,204%. De andre kontingentene vil være som før, og fordeles etter samme mønster som tidligere. Ett medlemskap vil da «koste» følgende;

	<i>F</i>	<i>N</i>	<i>E</i>
<i>F₁</i>	0,140 %	0,140 %	0,140 %
<i>S</i>	0,214 %	0,214 %	0,214 %
<i>F₂</i>		0,060 %	0,060 %
<i>Fiskebåt</i>	0,210 %		
<i>Tariff</i>		0,185 %	
<i>Sum</i>	0,564 %	0,599 %	0,414 %

Sammenlignet med dagens modell innebærer modellen følgende:

- Forslaget innebærer at fartøy tilsluttet Fiskarlaget via Fiskebåt må betale mer enn hva de totalt betaler i dag. Fra i dag 0,49 % (0,28+ 0,21 %) til 0,564 %.
- Fartøy tilsluttet Fiskarlaget via fylkeslagene får en reduksjon i samlede trekk sammenlignet med i dag. Fra 0,715 % (0,28+0,185+0,25 %) til 0,599 %.
Enefiskere vil få en reduksjon i avgifter fra 0,58 % (0,28 + 0,25) til 0,414 %.
- Modellen tar i større grad enn dagens modell utgangspunkt i dagens inntektsbehov for å dekke dagens kostnader, og tar i mindre grad hensyn til den enkeltes organisasjons medlemmers betalingsvilje og evne. Den tar heller ikke hensyn til påfølgende omfordelinger blant medlemslagene i Fiskarlaget.
- Forslaget tar ikke hensyn til en sentral forutsetning for etablering av avdelingskontor i FS, nedfelt i landsstyrevedtak av mai 2013. Det er følgende:
 - o *«Medlemslag hvor det skal etableres servicekontor, må ha grunnlag for økonomisk drift i fremtiden. Således må kostnader som overtas av Fiskarlagets Servicekontor AS dekkes inn 100% innenfor fylkeslagets andel av felles finansieringsmodell.»*
- Det prinsipielt nye med modellen er at fartøytrekk (her S1) i mindre grad skal følge den organisasjonen de representerer. Det åpnes for en omfordeling av fartøytrekk mellom organisasjoner uavhengig av fartøyets medlemstilknytning. Modellen forutsettes en ny fordelingsnøkkel, og beslutning av styret i FS.

Forenkling:

- Modellen innebærer at medlemsfartøy fra fylkeslag får ett færre trekk, dvs. S2.

6.4.4 Alternativ D: Inntektene fra kontingentene fordeles etter hvem som har innbetalt

Fartøykontingentene innbetales av alle medlemsfartøyene i Norges Fiskarlags fylkeslag og går i en «felles pott», som så fordeles ut etter medlemsfartøyenes organisasjonstilknytning.

En slik modell kan benyttes slik at det er differensierte satser medlemslagene imellom, og at satsene på fartøykontingenten fastsettes av de ulike medlemslagene.

Alternativt kan dagens fordelingsmodell endres noe, ved at den felles potten fordeles ved at også fartøykontingent(e) fordeles noe mer tilbake til det medlemslaget fartøyet tilhører.

6.5 Færre trekk på seddel

Utvalget har vurdert forenkling i form av færre trekk på seddel. Et slikt forslag ble utredet i 2003 i forkant av at servicearbeidet i fylkeslagene ble innlemmes i Fiskarlagets Servicekontor AS fra 1. januar 2004. Den gang ønsket ikke salgslagene en slik modell, men et slikt forslag vil på nytt kunne drøftes og avklares med salgslagene. Utvalget konstaterer at det ikke er kommet skriftlige ønsker om dette, hverken fra salgslag eller fra medlemmer organisasjonen.

Utvalget mener at dagens medlemstrekk utført av salgslagene, er en svært kostnadseffektiv innkrevingsform sammenlignet med en modell med fakturering til medlemsfartøy. Utvalget mener at dagens praksis må bestå.

6.6 Trekk av personlig kontingent gjennom rederiene må innføres

Utvalget ser det som svært viktig at man kommer fram til en løsning hvor båteier/rederi trekker medlemskontingent for mannskapet og innbetaler denne til Norges Fiskarlag. En forutsetning for dette er at mannskapet gis mulighet til å reservere seg mot et slikt trekk.

Utvalget foreslår at det nedsettes en teknisk gruppe bestående av ansatte og tillitsvalgte som Innen 1. april 2015 utarbeider en løsning/kravspesifikasjon for hvordan dette kan håndteres. Modellen testes ut i 2015, slik at verktøyet om ønskelig kan være operativt fra 1. januar 2016.

6.7 Gyldig medlemskap

I utvalgets mandat er det gitt oppdrag om å finne fram til en klar definisjon om hvilke kontingenter som må være betalt for at gyldig medlemskap er oppfylt. Utvalget viser her til rapport fra utvalget som avga sin innstilling 22. oktober 2013, hvor det konkluderes slik:

«Fiskebåt og fylkeslagene er medlemslag i Norges Fiskarlag. Følgelig er dette ikke en bare en sak mellom Norges Fiskarlag og Fiskebåt, men like mye en sak mellom medlemslag i organisasjonen. Dessuten må den ses i sammenheng med seksjonenes status som selvstendige tarifforganisasjoner i henhold til Arbeidstvistloven.

Arbeidsgruppen mener tiden er inne for å lempe på det nære forholdet mellom Norges Fiskarlags tariffsystem og fylkeslagsstrukturen. Det tilsier at et fartøy som beskrevet i pkt. 4.2 kan være medlem i Fiskebåt uten å betale F2/S2. En slik løsning forutsetter betaling av F1/S1, tariffavgift til Fiskarlagets tariffsystem, samt medlemskontingent til Fiskebåt. Hvis ikke disse kontingentene betales så kan heller ikke fartøyet være medlem i Fiskebåt.

Samtidig må denne fleksibiliteten anvendes i tilfeller hvor fartøy vil være medlem i Norges Fiskarlag, men ikke i Fiskebåt. Da kan vedkommende fartøy være medlem gjennom fylkeslagssystemet, jfr. § 2, 2. og 3. ledd i lover for lokale fiskarlag. I slikt tilfelle skal det betales F1/S1, F2/S2 og tariffavgift (ikke medlemskontingent) til Fiskebåt.»

Landsstyret sluttet seg til innstillingen, men Landsmøtet avviste forslaget ut fra at saken ikke hadde vært tilstrekkelig utredet. Landsmøtet ba dette organisasjonsutvalget vurdere saken på nytt. Dette oppdraget har utvalget gitt til administrasjonen, men konstaterer at det ikke har kommet noen klar tilråding.

På dette grunnlaget foreligger to alternativ:

- Opprettholde opprinnelig krav til kontingentbetaling, dvs. at F2/S2 må være betalt.
- Slutte seg til det nevnte utvalg sin anbefaling om kontingentbetaling.

7.0 ORGANISASJONSUTVALGETS KONKLUSJONER

7.1 Generelt om forutsetningene

Organisasjonsutvalget har hatt tre fysiske møter og har i sitt arbeid fått seg forelagt delrapporter fra de administrative arbeidsgruppene:

- 3 delrapporter fra arbeidsgruppa Organisasjonsstruktur
- 3 delrapporter fra arbeidsgruppe Økonomi og finansiering
- 2 delrapporter fra arbeidsgruppa Tarifforganisering
- 2 delrapporter fra arbeidsgruppa Samfunnskontakt og informasjon

I tillegg har utvalget til hvert møte fått seg forelagt seg oppsummering/vurdering fra sekretariatsansvarlig, samt løpende arbeid med sluttrapport fra utvalget.

Basert på foranstående beskrivelser av dagens situasjon, foretatte utredninger og vurderinger vil Organisasjonsutvalget konkludere som i det etterfølgende.

7.2 Organisasjonsstruktur

Utvalget har vurdert følgende fire alternative organisasjonsmodeller, jfr. pkt. 6.3:

- Alt. 1: Gruppeorganisering
- Alt. 2: Videreføre dagens modell – endret styringsinstruks
- Alt. 3: En modell basert på Sam Nord og Sam Sør
- Alt. 4: En modell basert på å avvikle fylkeslagene – ikke opprette noen nye

Etter grundige vurderinger, basert på funksjonalitet og økonomiske konsekvenser, har utvalget kommet fram til å anbefale alternativ 2 med alternativ 3 som andrealget.

Utvalgets hovedbegrunnelse

Alt. 2: Videreføring av dagens modell – endret styringsinstruks

Utvalget mener dagens modell er godt innarbeidet og fungerer bra. Endringer i denne modellen må skje dersom medlemslag ønsker å slå seg sammen.

Alt.3: En modell basert på Sam Nord og Sam Sør(ett lag i sør og ett i nord):

- En vil med denne modellen skape tre fiskeripolitiske tyngdepunkt i organisasjonen
 - Nord
 - Sør
 - Fiskebåt
- Landsstyret vil få innspill i form av styrevedtak fra de nevnte lagene og fra SNN
- Dagens kontorstruktur opprettholdes
- Modellen vil anslagsvis føre til en netto kostnadsreduksjon på 1,2 mill. kr.
- Fartøytilhørigheten kan gjøres fleksibel mellom Sør og Nord. Den enkelte kan bestemme hvor man vil bruke sitt organisasjonsmessige engasjement avhengig av driftsform og hvor fisket utøves.

7.3 Finansieringsmodell og inntektsfordeling

Organisasjonsutvalget har vurdert alle innspill om finansieringsmodell og inntektsfordeling.

Valg av finansieringsmodell og begrunnelse

1. Dersom dagens organisasjonsstruktur ikke endres (alt.2 ovenfor) ser ikke utvalget noen grunn til å endre finansieringsmodellen. Det er utvalgets oppfatning at dagens finansieringsmodell fungerer etter sin hensikt.
2. Dersom organisasjonsstrukturen velges som beskrevet i alternativ 3 ovenfor, bør fartøykontingentene være lik i Sør og i Nord.

Når det gjelder inntektsfordelingen mener utvalget at dette er en sak som fortsatt må gjennomgås før hvert Landsmøte. Etter utvalgets vurdering er dette en dynamisk prosess. Det administrative budsjetutvalgt kan utvides med valgte tillitsmenn. Budsjetutvalget kan på den måten foreslå justeringer av kontingentnivået og inntektsfordelingen. Disse vurderinger og forslag legges fram for Landsmøtet.

7.4 Gyldig medlemskap

Utvalget mener det er viktig å være tydelig på hvilke kontingenter som skal være betalt for at kravet til gyldig medlemskap skal være oppfylt. Utvalget viser i den forbindelse til rapport datert 21. oktober 2013 fra nedsatt arbeidsgruppe. Arbeidsgruppa besto av representanter både fra havfiskeflåten og fra kystflåten. Gruppa var enstemmig i sin konklusjon, og Landsstyret sluttet seg til arbeidsgruppas tilråding.

Utvalget har noe *ulikt syn på arbeidsgruppas konklusjoner* som går ut på at følgende kontingenter må være betalt for å oppfylle kravet til gyldig medlemskap:

«Arbeidsgruppen mener tiden er inne for å lempe på det nære forholdet mellom Norges Fiskarlags tariffsystem og fylkeslagsstrukturen. Det tilsier at et fartøy som beskrevet i pkt. 4.2 kan være medlem i Fiskebåt uten å betale F2/S2. En slik løsning forutsetter betaling av F1/S1, tariffavgift til Fiskarlagets tariffsystem, samt medlemskontingent til Fiskebåt. Hvis ikke disse kontingentene betales så kan heller ikke fartøyet være medlem i Fiskebåt.

Samtidig må denne fleksibiliteten anvendes i tilfeller hvor fartøy vil være medlem i Norges Fiskarlag, men ikke i Fiskebåt. Da kan vedkommende fartøy være medlem gjennom fylkeslagssystemet, jfr. § 2, 2. og 3. ledd i lover for lokale fiskarlag. I slikt tilfelle skal det betales F1/S1, F2/S2 og tariffavgift (ikke medlemskontingent) til Fiskebåt.»

Utvalget anmoder om at dette punktet undergis spesiell vurdering i den organisasjonsmessige behandlingen av denne rapporten.

Arbeidsgruppas rapport legges ved Organisasjonsutvalgets rapport.

7.5 Norges Fiskarlags formålsparagraf

Organisasjonsutvalget viser til Norges Fiskarlags formålsparagraf hvor målsettingen er å samle alle landets fiskere i Norges Fiskarlag. I forbindelse med Organisasjonsutvalgets arbeid har det vært kontakt med Norges Kystfiskarlag og avholdt kontaktmøte med Pelagisk Forening.

Utvalget anmoder Landsstyret om å søke løsninger slik at alle norske fiskere og båteiere kan bli innlemmet i organisasjonen.

7.6 Trekk av personlig kontingent

Utvalget anbefaler Landsstyret å iverksette trekk av personlig kontingent gjennom rederiene så snart som mulig. Det må gis mulighet for personlig reservasjon.

7.7 Tarifforganisering

Organisasjonsutvalget konkluderer med at dagens tarifforganisering fungerer etter sin hensikt.

Utvalget oppfordrer tariffseksjonene til å

- utvikle servicetilbudet overfor sine medlemmer
- bli mer utadrettet slik at det blir større bevissthet i næringen rundt denne byggesteinen i organisasjonen
- utarbeide en informasjonsstrategi ovenfor medlemmer og potensielle medlemmer, hvor seksjonenes oppbygging, arbeidsoppgaver og funksjon blir presentert

Anslagsvis 5-10% av ansatte i fiskeflåten er utenlandsk arbeidskraft. Norges Fiskarlag må fremstå attraktiv for denne viktige mannskapsandelen i fiskeflåten for å tiltrekke dem som medlemmer. En bør vurdere tiltak for å få mer info om denne gruppen.

Utvalget mener det må arbeides videre med å få til et tarifftilbud for Fiskarlagets medlemmer om bord i havfiskeflåten. Dette kan gjøres ved å etablere en hengeavtale i forhold til tariffavtalen mellom Fiskebåt og Norsk Sjømannsforbund. Landsstyret oppfordres til å ta tak i denne saken umiddelbart.

7.8 Samfunnskontakt og informasjon

Utvalget mener at Norges Fiskarlag må utvikle en enda klarere informasjonsstrategi for medlemmer, for potensielle medlemmer og for samfunnet for øvrig. Sosiale media er i dag de viktigste og mest brukte. Dagens mediestrategi må videreutvikles til å bli enda mer tydelig, og følges opp og evalueres etter hvert landsmøte.

Fiskarlaget må profilere seg sterkere mot omverdenen som en maktfaktor for fiskerne. Fiskarlaget må også ta ansvar for å synliggjøre fiskernes viktige rolle nasjonalt og internasjonalt. Det er viktig at informasjonen som gis utad fra organisasjonen er koordinert på en god måte.

Fiskarlaget må i større grad synliggjøre den bistand som gis til medlemmene. Ved å synliggjøre og personifisere medlemmer som har fått hjelp vil en kunne oppnå større forståelse for Fiskarlagets arbeid og lojalitet til organisasjonen.

Det må etableres systemer for enklere kommunikasjon innad i organisasjonen og med medlemmene. Dette er et område som utvalget ber om blir gitt prioritet. Ved å videreutvikle det interne nettverket på en framtidsrettet og god måte, vil også den totale arbeidskrafta i organisasjonen kunne utnyttes bedre. Det er derfor viktig at det legges til rette for gode tekniske løsninger/systemer på dette området.

7.9 Organisasjonens arbeidsområder og arbeidsform

Ikke noe er statisk. Alt endrer seg over tid. Det gjelder også hvilke saksområder som skal ha prioritet i Norges Fiskarlag. Medlemmenes interesser må alltid stå i sentrum. Det er derfor viktig at det foretas en gjennomgang av prioriterte arbeidsområder hvert annet år. Utvalget mener at dagens praksis hvor en slik gjennomgang forets etter hvert Landsmøte, er en god arbeidsmåte som bør videreføres.

Utvalget mener også at det i forbindelse med prioritering av arbeidsområder bør foretas en vurdering om man har riktig kompetanse på arbeidskrafta i forhold til disse områdene.

Ingen organisasjon er sterkere enn medlemmene gjør den til. Det er en demokratisk rett å uttale seg. Det må fortsatt være slik. Men i viktige strategiske saker er det en stor fordel, nesten en forutsetning for å oppnå gjennomslag hos besluttede organer, at organisasjonen snakker utad med en stemme. Utvalget ber alle medlemmer om å tenke over dette.

Utvalget mener at Fiskarlaget skal fortsette med samme arbeidsmåte som i dag. Utvalget vil likevel be Landsstyret og ledelsen om å prioritere kontakten med de politiske myndigheter på en mer aktiv måte slik at kunnskapen om næringa og organisasjonen blir styrket.

7.10 Skolering av tillitsmenn

Utvalget understreker viktigheten av å ha dyktige og skolerte tillitsmenn. Dette bidrar til å øke organisasjonens slagkraft. Et medlem som har basiskunnskap i organisasjonsarbeid, har også lettere for å påta seg tillitsverv.

Utvalget anbefaler at kursporteføljen med et nytt kurs. Kurset skal rettes mot sentrale politikere og sentrale forvaltere. Det er av stor interesse for Norges Fiskarlag at disse personene har god kunnskap om organisasjonens historie, oppbygging og arbeidsform. Kurset må ha høy kvalitet. På disse kursene bør også Fiskarlagets sentrale tillitsmenn delta.

7.11 Organisasjonens lokalisering

Etter utvalgets vurdering er det svært viktig å etablere en tilstedeværelse i Oslo.

Trondheim, den 14. januar 2015

Jarl-Magne Silden/s
Leder

Tore Roaldsnes/s	Frode Christiansen/s	Kåre Heggebø/s	Tore Hillersøy/s
Per Jan Kvalsvik/s	Gunnar Johansen/s	Hilmar Sivertsen/s	Sigvald Berntsen/s
Harald Linchausen/s	Geir Skogheim/s	Knut Eriksen/s	

RAPPORT

OM

BETALING

AV

**KONTINGENTER FOR Å FYLLE KRAVET TIL GYLDIG MEDLEMSKAP I
NORGES FISKARLAG**

RAPPORT FRA NEDSATT ARBEIDSGRUPPE

1.0 Bakgrunn

Bakgrunnen for denne saken er at det er stilt spørsmål om hvilke medlemskontingenter som må være betalt for å ha gyldig medlemskap i Norges Fiskarlag. Spesielt er dette knyttet til prinsipper rundt tariffdekning innenfor Fiskarlagets tariffsystem, betaling av kontingent til fylkeslagene og medlemskap i Fiskebåt. Saken har også et organisasjonsmessig aspekt ved den nære historiske sammenhengen mellom tariffsystemet, og det personlige eierskapet til fiskeflåten og medlemskapet i organisasjonen og fylkeslagene.

2.0 Mandat og arbeidsgruppe

For å gjennomgå og avklare saken, nedsatte Arbeidsutvalget i Norges Fiskarlag i møte den 11. september 2013, en hurtigarbeidende arbeidsgruppe. Følgende vedtak ble fattet:

«Arbeidsutvalget viser til det framlagte dokument i saken om problemstillinger knyttet til gyldig medlemskap i Norges Fiskarlag.

For å forberede saken til behandling i Landsstyret nedsettes det en arbeidsgruppe bestående av:

- Jan Skjærvø, leder
- Jonny Berfjord
- August Fjeldskår
- Kjell Ingebrigtsen vara: Gunnar Johansen
- Kåre Furnes vara: Arild Aarseth

Saken legges fram for Landsstyret i møte 31.10.2013».

Arbeidsgruppen skal gjennomgå hvilke kontingenter som skal være betalt for at kravene til gyldig medlemskap skal være oppfylt. Spesielt er dette knyttet til prinsipper rundt tariffdekning innenfor Fiskarlagets tariffsystem, betaling av fartøykontingent til fylkeslagene, Fiskarlaget sentralt og medlemskap i Fiskebåt. Arbeidet omfatter også fartøy som ikke ønsker å være medlem i Fiskebåt, men som vil være medlemmer i Norges Fiskarlag via fylkeslagsstrukturen.

3.0 Kort historikk og dagens finansieringsordning

3.1 Kort historikk

Dagens finansieringsmodell som er basert på fartøykontingenter og personlig medlemskap, må ses i forhold til Fiskarlagets organisasjonsstruktur på det tidspunktet modellen ble laget. Ut fra den forutsetningen ble det etablert en finansieringsmodell hvor det i all hovedsak ble tenkt slik at Fiskarlaget sentralt skulle finansieres av F1 (før etableringen av Fiskarlagets Servicekontor AS (FS), fylkeslagene av F2, Fiskebåt av egen medlemskontingent og Båteierseksjonen (BSS) og Mannskapsseksjonen (MSS) av en egen tariffavgift.

Betaling av medlemskontingenter i forhold til tariffdekning ble berørt i Eierskaps-/medlemskapsutvalget i 2001 som konkluderte slik om samme problemstilling:

«Når eier/eiere er medlem i lokallag/fylkeslag og fartøyet hører inn under tariffområdet til seksjonene, skal det betales F2 som grunnlag for gyldig medlemskap, uansett om fartøyet er tilsluttet Fiskebåtedernes Forbund».

Nærmere om den historiske utviklingen på dette området finnes i vedlegg 1.

3.2 Dagens finansieringsmodell og fordeling av inntekter

Dagens finansieringsmodell ble etablert i 1997 etter dommen i Høyesterett som dømte faglagsavgifta ulovlig. Etter 1997 er det foretatt små justeringer i modellen som i dag er slik:

- Fartøykontingent 1 (F1) og serviceavgift 1 (S1): til sammen inntil 0,28%
 - alle medlemsfartøy må betale denne
- Fartøykontingent 2 (F2) og Serviceavgift 2 (S2): til sammen inntil 0,25%
 - Alle medlemsfartøy innenfor fylkeslagene må betale denne
- Tariffavgift: 0,185%
 - Alle fartøy innen tariffseksjonenes tariffsystem må betale denne
- Personlig kontingent: kr 2.300
- Honnørmedlemmer: kr 750
- Støttemedlemmer: kr 300

Inntektsfordelingen innad i organisasjonen er i hovedsak slik:

- F1
 - 69% finansierer Norges Fiskarlag sentralt
 - 15,5% tilfaller Fiskebåt
 - 15,5% går inn i potten til fordeling blant fylkeslagene
- S1
 - Finansierer Fiskarlagets Servicekontor as (FS) sentralt
- F2
 - Disse inntektene fordeles blant fylkeslagene
- S2
 - Disse fordeles mellom avdelingskontorene i FS
- Tariffavgifta
 - Tilfaller tariffseksjonene og fordeles etter fastsatt fordelingsnøkkel
- Personlig kontingent
 - Fordeles mellom Norges Fiskarlag, fylkeslagene og lokallagene etter vedtatt fordelingsnøkkel

Mer detaljert informasjon om inntektsfordelingen framgår av innstilling fra det administrative budsjettutvalget. Innstillingen er enstemmig og har vært forelagt Arbeidsutvalget i Fiskarlaget. Den er til høring i organisasjonen og vil bli framlagt for Landsstyret før oversending til Budsjett- og lønnsnemnda på Landsmøtet.

4.0 Problemstillingene – utfordringene

4.1 Dagens status

Det må kunne slås fast at dagens finansieringsmodell har fungert etter sin hensikt. Den er nå vel kjent, er akseptert og har bidratt til en god og stabil finansiering av organisasjonen. Men, etter hvert som det skjer endringer i medlemsmassen, både i antall personlige medlemmer, utviklingen i fartøystørrelse og forskyving i medlemstilhørighet mellom fylkeslag og Fiskebåt, så endres også det økonomiske grunnlaget internt i organisasjonen.

For fylkeslagene har dette ført til reduserte inntekter som følge av færre personlige medlemmer, og at noen fartøy i autolineflåten vil være medlem i Norges Fiskarlag gjennom medlemskap i Fiskebåt. Noen andre fartøy har meldt seg ut av Fiskarlaget og inn i Pelagisk Forening.

Når inntektene fra personlig kontingent blir mindre, svekkes også økonomien i lokallagene. Det er kompensert noe for dette i inneværende landsmøteperiode, og Organisasjonsutvalget har forslått en ytterligere styrking av økonomien.

Det praktiseres også i dag et system hvor ulike havfiskefartøy (21 fartøy til sammen) bruker seksjonenes tariffer, er medlem i Fiskebåt og betaler S1/F1 til Fiskarlaget. Dette er fartøy med ulike driftsformer; trål, industritrål, ringnot og line, og betaler ikke F2/S2.

Det er ulike begrunnelser for endring av tilhørighet innad i Norges Fiskarlag. Noen begrunner endringene med dårlig økonomi, mens andre uttrykker at de er misfornøyd med utvist oppmerksomhet fra organisasjonen.

4.2 Organisasjonsmessige konsekvenser

Som det framgår foran så har det vært, og er fortsatt, en nær sammenheng mellom fylkeslagsstrukturen og Fiskarlagets tariffsystem. For å være medlem i tariffseksjonene kreves medlemskap i Norges Fiskarlag, og fylkeslagene er valgforsamling for seksjonene. Det kan fortsatt hevdes at fylkeslagsstrukturen er en forutsetning for tariffseksjonene. Spørsmålet er om dette er en selvfølge for framtidens system?

En annen organisatorisk problemstilling er om «maktbalansen» i Norges Fiskarlag endres betydelig ved å oppheve den nære sammenhengen mellom

tariffseksjonene og fylkeslagene? Og, er dette en organisasjonsmessig ønskelig utvikling? En vesentlig reduksjon i antall personlige medlemmer og svekkelse av fylkeslagene, vil også svekke Fiskarlagets totale politiske innflytelse.

Arbeidsgruppen understreker at det aller viktigste er at mannskap og båteiere føler at sine interesser blir ivaretatt på en god måte, uansett hvor man er organisert innenfor Norges Fiskarlag.

En formalisert oppmyking av det nære forholdet mellom tariffseksjonene og fylkeslagene kan også bidra til en styrking av fylkeslagene. For, hvis det skal tillates å bruke Norges Fiskarlags tariffsystem uten å betale F2/S2, må også samme gjelde hvis et fartøy ikke vil være medlem av Fiskebåt. Med andre ord; hvis en ringnotbåt vil være medlem av Norges Fiskarlag, men ikke medlem i Fiskebåt, må vedkommende kunne bli medlem i det aktuelle fylkeslaget. Forutsetningen er som følger i eksemplene nedenfor:

1. Et fartøy (f.eks. et autolinefartøy) som bruker Fiskarlagets tariff, og ikke vil betale F2/S2, men som vil være medlem i Fiskebåt må betale følgende kontingenter:
 - a. F1/S1, tariffavgift til BSS/MSS og kontingent til Fiskebåt
2. Et fartøy (f.eks. en ringnotbåt) som vil være medlem i Norges Fiskarlag, men ikke i Fiskebåt må betale følgende kontingenter:
 - a. F1/S1, F2/S2 og tariffavgift (ikke medlemskontingent) til Fiskebåt.

5.0 Tariffmessige konsekvenser

Så lenge tariffavgift betales dit man har tariffdekning, vil forskyvninger i organisasjonstilhørighet ikke føre til endringer i det økonomiske grunnlaget hos tariffpartene.

6.0 Økonomiske konsekvenser

Hvis det legges størst vekt på de økonomiske konsekvensene som følger av den organisasjonsmessige tilhørigheten, så er det kanskje enklere å finne fram til omforente løsninger enn om den organisasjonspolitiske «maktbalansen» skal vektlegges mest. De økonomiske følgene kan f.eks. løses med små justeringer i inntektsfordelingen. Men også det krever vilje til å bidra til løsning for fellesskapets interesser.

7.0 Forslag til løsning

Organisatorisk

Fiskebåt og fylkeslagene er medlemslag i Norges Fiskarlag. Følgelig er dette ikke en bare en sak mellom Norges Fiskarlag og Fiskebåt, men like mye en sak mellom medlemslag i

organisasjonen. Dessuten må den ses i sammenheng med seksjonenes status som selvstendige tarifforganisasjoner i henhold til Arbeidstvistloven.

Arbeidsgruppen mener tiden er inne for å lempe på det nære forholdet mellom Norges Fiskarlags tariffsystem og fylkeslagsstrukturen. Det tilsier at et fartøy som beskrevet i pkt. 4.2 kan være medlem i Fiskebåt uten å betale F2/S2. En slik løsning forutsetter betaling av F1/S1, tariffavgift til Fiskarlagets tariffsystem, samt medlemskontingent til Fiskebåt. Hvis ikke disse kontingentene betales så kan heller ikke fartøyet være medlem i Fiskebåt.

Samtidig må denne fleksibiliteten anvendes i tilfeller hvor fartøy vil være medlem i Norges Fiskarlag, men ikke i Fiskebåt. Da kan vedkommende fartøy være medlem gjennom fylkeslagssystemet, jfr. § 2, 2. og 3. ledd i lover for lokale fiskarlag. I slikt tilfelle skal det betales F1/S1, F2/S2 og tariffavgift (ikke medlemskontingent) til Fiskebåt.

Økonomisk

Forskyving i organisasjonstilhørighet fører til endring i finansieringsgrunnlaget innad i organisasjonen, jfr. pkt. 4.1.

Arbeidsgruppen foreslår at Landsstyret gis fullmakt til å justere fordelingen i kommende landsmøteperiode, hvis det oppstår vesentlige forskyvinger i en eller annen retning i medlemsmassen som følge av lempingen av ovennevnte prinsipper.

Organisasjonsutvalget stiller spørsmål om dagens tariffsystem er tilstrekkelig framtidigrettet, og foreslår en gjennomgang av dette systemet. Arbeidsgruppen legger til grunn at dette blir gjort i kommende landsmøteperiode, og at de problemstillingene som framgår av dette notatet finner sin langsiktige løsning i den sammenheng.

8.0 Videre behandling

Dette notatet legges fram for Landsstyret til behandling i møte 31. oktober d.å.

Dersom Landsstyret er enig i arbeidsgruppens forslag, så vil konklusjonene i notatet danne grunnlag for redegjørelse på Landsmøtet under Organisasjonssaken.

Trondheim, den 22.10.2013

Jan Skjærvø

Jonny Berfjord

August Fjeldskår

Kjell Ingebrigtsen

Kåre Furnes

Januar 2015

Landsstyresak 2

ORGANISASJONSUTVALGETS RAPPORT

Landsmøtet 2013 ba om at det umiddelbart etter Landsmøtet måtte settes ned et representativt organisasjonsutvalg for å foreta en bred gjennomgang av måten Norges Fiskarlag er organisert på. Det var fordi Landsmøtet ikke var fornøyd med den jobben som ble gjort i det forrige utvalget.

Landsmøtet stilte også spørsmål om finansieringsmodell/fordeling hadde blitt fulgt opp som tidligere forutsatt. «Alle steiner må snues», har vært et gjentakende utsagn etter tidligere utredninger. Dette bl.a. fordi de fleste ser at organisasjonen har en anstrengt økonomi. Det kan nevnes at lokallagene etter vedtak i Landsstyret og Landsmøtet nå tilføres ekstraordinære midler fra Fiskarlaget sentralt sin pott, med kr. 200.000 pr. år.

Landsmøtets vedtak om oppnevning av utvalg framgår av pkt. 1.0 i vedlagte rapport.

Landsstyret oppnevnte i januar 2014 et bredt utvalg. Lederen i alle medlemslagene har vært med, det samme for tariffseksjonene og en fra de ansatte. Til sammen 12 personer.

Utvalget har hatt fire fysiske møter.

Arbeidet har vært delt opp i 4 fagområder med til sammen 25 personer (23 ansatte og to tillitsvalgte).

Det vil si at 38 personer (35 forskjellige personer) er involvert i denne prosessen.

Det er utarbeidet 10 rapporter fra faggruppene. Det er gjort en løpende jobb med å sammenfatte innspillene fra arbeidsgruppene/utvalget, samt å bearbeide sluttrapport fra utvalget til Landsstyret innenfor den fastsatte tidsfristen.

Leder i Sogn og Fjordane Fiskarlag, Jarl-Magne Silden har vært utvalgets leder og generalsekretæren har vært sekretæransvarlig.

Vedlagt følger rapporten fra Organisasjonsutvalget. Rapporten er datert 14. januar 2015 og er enstemmig på alle punkt.

En nærmere presentasjon av utvalgets konklusjoner vil bli gitt i Landsstyrets møte.